

INSPIRATIONSKATALOG

BÆREDYGTIGE CERTIFICERINGER

**INDEN FOR BYGGERI OG DRIFT
I KYST- OG NATURTURISMEN**

KOLOFON

Dansk Kyst- og Naturturisme
Skeelslundvej 99, 1
9440 Aabybro

Inspirationskatalog –
Bæredygtige certificeringer inden for byggeri
og drift i kyst- og naturturismen
Juni 2022

FOR- OG BAGSIDEFOTO
Steinberger Alsik Hotel & Spa Sønderborg

RÅDGIVERE
Rambøll Management Consulting

PROJEKTET ER STØTTET AF
Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse

 Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

Beskrivelserne af de otte certificeringsordninger baserer sig på informationer og data indsamlet via desk research - primært via certificeringsordningernes officielle hjemmesider. Dataindsamlingen er gennemført ultimo 2021. Ordningerne opdateres løbende, og dette katalog er således et øjebliksbillede. Ønsker man den senest opdaterede viden om den enkelte ordning, henvises til certificeringsmanualerne på den enkelte certificerings hjemmeside. Ønskes indsigt i kildematerialet, kan Dansk Kyst- og Naturturisme kontaktes.

FORORD

Bæredygtighed har en voksende betydning som parameter, når kyst- og naturturister vælger overnatning til deres ferie. Analyser viser, at det især er inden for hotelsektoren, hvor omkring 70 pct. af alle internationale gæster er mere tilbøjelige til at vælge et hotel, hvis det er miljøvenligt. Og det tyder på, at de bæredygtige tendenser inden for miljømæssige rejsevalg vokser.

Desværre ser det ud til, at den grønne omstilling på især overnatningsstederne i kyst- og naturturismen ikke helt kan følge med disse markedstrends. Her er der få eksisterende bæredygtigheds certificerede hoteller og ferieresorts, og der sker desværre ikke en markant vækst på denne parameter i nye investeringer.

Nye investeringer i markedsrelevant bæredygtig kapacitet er afgørende for konkurrencekraften i dansk kyst- og naturturisme. Derfor er det et must, at fokus på at indtænke bæredygtighed i alle faser af planlægning, omstilling, renovering, nybygning og drift forøges.

Vi ønsker med dette inspirationskatalog at introducere og skabe et overblik over danske såvel som internationale certificeringsordninger med relevans for både byggeri og drift af hoteller og ferieresorts.

Inspirationskataloget beskriver udvalgte certificeringsordninger og samler erfaringer fra 10 hoteller og ferieresorts, der allerede har opnået én af de præsenterede certificeringer.

Gennemgangen giver indblik i, hvad det indebærer at implementere og opnå en certificering, og de praksisnære cases eksemplificerer, hvad der ligger bag casevirksomhedernes valg, hvad det har krævet af dem, og hvilket udbytte de har haft af deres certificering.

Samlet er målet at bidrage med viden og inspiration, der kan præge nye investeringer i en mere bæredygtig retning og herved styrke det fremtidige arbejde med investeringsmodning i kyst- og naturturismen i Danmark.

Dette til gavn for kommuner, lodsejere, investorer og andre interessenter, der arbejder med at modne investeringer i hoteller og ferieresorts i de kyst- og naturnære geografier.

Kataloget udgør et af flere værktøjer som Dansk Kyst- og Naturturisme i samarbejde med stærke samarbejdspartnere stiller til rådighed for sikre flere bæredygtige investeringer i kyst- og naturturismen i Danmark.

Tak til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse for at medfinansiere projektet og til projektpartnerne Green Building Council Denmark og Realdania for deltagelse, sparring og samarbejde undervejs.

Og en særlig tak også til de visionære overnatningssteder, som har stillet deres erfaringer til rådighed til inspiration for andre i branchen.

Jens Hausted,
Direktør

Jacob, R. Kirkegaard Larsen,
Destinationsudviklingschef

Dansk Kyst- og Naturturisme
Juni 2022

INDHOLD

BÆREDYGTIGE CERTIFICERINGSORDNINGER 6

Certificering af hoteller og ferieresorts.....	7
Relevante certificeringsordninger.....	10

CERTIFICERINGSORDNINGER INDEN FOR MERE BÆREDYGTIGT BYGGERI 16

Dimensioneringsmodel for mere bæredygtigt byggeri.....	17
DGNB	18
BREEAM	22
LEED	26
Svanemærket.....	30

CERTIFICERINGSORDNINGER INDEN FOR MERE BÆREDYGTIG DRIFT 34

Dimensioneringsmodel for mere bæredygtig drift.....	35
Green Key	36
Green Globe	40
EU Ecolabel	44
Svanemærket.....	48

CASES INDEN FOR MERE BÆREDYGTIGT BYGGERI 52

Hotel GSH, Green Solution House (DK) – DGNB.....	54
the niu Sparrow Hotel (DE) – DGNB.....	56
Liseberg Grand Curiosa Hotel (SE) – BREEAM	58
Workinntunet Hotel Tromsø (NO) – BREEAM	60
Moxy Copenhagen Sydhavnen (DK) – LEED.....	62
NH Collection Copenhagen (DK) – DGNB	64

CASES INDEN FOR MERE BÆREDYGTIG DRIFT.....66

Storebælt Sinatur Hotel & Konference (DK) – Green Key	68
Mövenpick Hotel Münster (DE) – Green Globe.....	70
Scandic-hotellerne (DK) – Svanemærket.....	72
Stayokay Terschelling (NL) – EU Ecolabel	74

BÆREDYGTIGE CERTIFICERINGSORDNINGER

CERTIFICERING AF HOTELLER OG FERIERESORTS

– HVORFOR EGENTLIG?

Turismebranchen har stor betydning for den bæredygtige udvikling. Mange danske hoteller er allerede i dag certificeret inden for bæredygtig drift – men potentialet er endnu større. Certificering af hotelbygninger er dog på nuværende tidspunkt kun udbredt i de større danske byer, men potentialitet er stort – også i de natur- og kystnære områder.

FN's klimapanel, IPCC, fastslog i 2021, at klimaforandringerne kommer hurtigere og voldsommere, end først antaget. Skal målsætningen om maksimalt 1,5 grader global temperaturstigning i dette århundrede fastholdes, skal hastigheden i vores samfundsmæssige transformation sættes væsentligt i vejret. Hurtigt. Det gælder også i turismebranchen, som før coronapandemien var en sektor i stærk vækst. I 2019 satte antallet af overnatninger i Danmark rekord for 7. år i træk, turisternes forbrug skabte samme år en omsætning på ca. 139 mia. kr. og finansierede knap 170.000 fuldtidsarbejdspladser – svarende til lidt over 5 pct. af de fuldtidsbeskæftigede i Danmark¹.

Turismen er vigtig for dansk økonomi. Derfor er det også afgørende, at turismens aktører spiller en rolle i den grønne omstilling. På samfundsniveau bliver udfordringen at reducere CO₂-emissionerne med 70 pct. frem mod 2030, set i forhold til 1990-niveauet. Der forefindes i dag ikke måltal på reduktioner af CO₂-udledninger i turismebranchen, men turismen skal naturligvis også omstilles til en grønnere fremtid.

¹ Visit Denmark (2021), Turismen i Danmark 2021.

BÆREDYGTIG TURISME

– ET SPØRGSMÅL OM DRIFT?

Interessen for bæredygtig turisme er stigende, men vi mangler viden på området. Derfor er det svært at vurdere præcist, hvor langt vi er kommet ift. at implementere de nødvendige ændringer. Undersøgelser peger på, at bæredygtighed – for brugersegmenter i de danske nærmarkeder – begynder at påvirke valg af destination og rejseform². Men det er endnu ikke slået igennem i større skala.

En måde at handle bæredygtigt på som turismeoperatør er at implementere en bæredygtig drift – og via en certificering dokumentere en bæredygtig standard over for gæsterne. Omkring 20 pct. af de danske hoteller og ferieresorts er i dag certificeret via Green Key-ordningen³, men der findes flere relevante driftscertificeringer i Danmark, og den samlede andel af driftscertificerede hoteller og ferieresorts i Danmark er dermed højere. Men der er stadig et stort potentiale.

NÆSTE SKRIDT: MERE BÆREDYGTIGT BYGGERI

I fremtiden kommer bæredygtig turisme dog ikke alene til at handle om drift, men i lige så høj grad om bæredygtigt byggeri og anlæg. Den mængde CO₂, der udledes i byggeprocessen, udgør nemlig størstedelen af de samlede udledninger i hele bygningens levetid. Man kan og bør derfor ikke nøjes med at fokusere på driften alene.

² www.visitdenmark.dk/corporate/videncenter/baeredygtighed-og-naermarkeder

³ Center for Regional- og Turisemeforskning (2021), Bæredygtigt turismeregnskab – oplæg til indikatorer.

Det gælder selvfølgelig for alle typer af byggeri, og derfor har bæredygtighedscertificeringer inden for byggeri de seneste fem år i stigende grad vundet indpas i den danske byggesektor. Disse certificeringer stiller en række krav til byggeriet og bygningen, og gør det således muligt for bygningsejeren at opfylde – og dokumentere – bestemte bæredygtighedsniveauer. Der findes over 600 bæredygtighedscertificeringsordninger for produkter, bygninger og drift på verdensplan. I Danmark opererer man i dag primært med DGNB – suppleret af BREEAM og LEED. Men hvor driftscertificeringerne i dag er relativt udbredte,

er kun få danske hotellers og ferieresorts' bygninger certificerede. Og dem, der på nuværende tidspunkt er certificerede, er primært lokaliseret i København og Aarhus. En bygningscertificering er derfor en oplagt mulighed for at gå forrest og udvise lederskab på et vigtigt område – et område, der vil få stigende fokus i de kommende år.

Certificeringer kan naturligvis også ses i et bredere perspektiv end "blot" bygninger og drift. Det er også yderst relevant i forhold til by- og lokalområder, hvor der i dag også foretages certificeringer.

Fordele ved en certificeringsordning med fokus på bæredygtighed

Bæredygtighedscertificering inden for både byggeri og drift giver en lang række fordele:

1

Bæredygtighedscertificering er en måde for investorerne at fremtidssikre deres investeringer i forhold til kommende krav i national og international regulering. Fx kan certificeringsordninger anvendes af virksomheder ved rapportering i forbindelse med EU-taksonomien⁴. Vælger man det rigtige certificeringssystem, er det også på linje med kommende nationale krav i bygningsreglementet, og man kan dermed fremtidssikre sin investering i forhold til skiftende nationale krav.

2

Bæredygtighedscertificering kan anvendes til at opbygge et godt image blandt gæster, forretningspartnere og ansatte. Fx må det forventes, at ferieturismen i de kommende år vil kræve flere bæredygtige løsninger, efterhånden som bæredygtighed i højere grad bliver et krav for forbrugerens valg af rejsedestination⁵. Samtidig er det forventeligt, at medarbejdere i stigende grad gerne vil arbejde for virksomheder, som markerer sig positivt i den grønne omstilling.

3

Bæredygtighedscertificering er en guideline for at vælge de bedste og mest virksomme løsninger inden for forskellige parametre af bæredygtighed. Dermed får investorer, ejer og operatør professionel hjælp til at vælge lige netop de løsninger, der giver mest værdi i deres bygning i forhold til de parametre, som netop de vægter højest.

⁴ EU-taksonomien er et klassifikationssystem, der opstiller en liste over miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

⁵ <https://www.tork.dk/din-virksomhed/losninger/oversigt/hoteller/udfordring-hoteller>

RELEVANTE CERTIFICERINGSORDNINGER – OG HVORFOR DE ER UDVALGT

Antallet af certificeringsordninger inden for både bæredygtigt byggeri og bæredygtig drift er stort, og langt fra alle certificeringer er relevante i forhold til hoteller og ferieresorts. Rambøll har derfor til dette inspirationskatalog udviklet en samlet kvalificeringsmodel, der gør det muligt at vurdere de forskellige certificeringsordninger på tværs af byggeri og drift, så kun ordninger med relevans for danske hoteller og ferieresorts indgår.

Kvalificeringsmodellen gør det endvidere muligt at vurdere og kvalificere de forskellige certificeringsordninger på fem forskellige parametre.

Beskrivelse af kvalificeringsmodelens parametre

Kvalificeringsmodellen inden for byggeri og drift indeholder følgende fem parametre:

Overordnet beskrivelse

Giver et indblik i basisfakta om certificeringsordningen, såsom hvor den kommer fra, hvor mange virksomheder der er omfattet, og i hvilket geografisk område ordningen er særligt udbredt. Dette giver derfor mulighed for at vurdere potentialet for certificeringen i en dansk sammenhæng.

Krav for certificering

Giver en forståelse af, hvilke bæredygtighedskriterier hotellet og/eller ferieresortet skal opfylde for at blive tildelt certificeringen. Herunder kan antallet af kriterier (obligatoriske og valgfrie) og omfanget af kriterierne give et indblik i, hvilke bæredygtighedsdimensioner der vægter højt i den enkelte certificeringsordning.

Certificeringstyper

Opgør de forskellige services og niveauer, det er muligt at opnå inden for den enkelte certificeringsordning.

Ansøgningsproces

Bruges til at kontrollere, hvor valid og troværdig ansøgningsprocessen af den enkelte certificeringsordning er. Det gør det dermed muligt at undgå certificeringsordninger, der opnås ved eksempelvis selvudfyldte skemaer, eller hvor der ikke foretages tredjepartskontrol. Samtidig bliver det muligt, på et overordnet niveau, at sammenligne de inkluderede ordningers ansøgningsproces.

Omkostninger

Giver – hvor det er muligt – en indikation af, hvilke omkostninger der er forbundet med certificeringsordningen, fx oprettelsesgebyr, driftsgebyr, kontrolbesøgsgebyr osv.

Baseret på kvalificeringsmodellens fem parametre er der udvalgt fire relevante ordninger inden for byggeri og fire relevante ordninger inden for drift, som kan ses i nedenstående figur. Årsagen til, at netop de nedenstående otte certificeringsordninger er inkluderet i dette inspirationskatalog, baserer sig således på kvalificeringsmodellen samt kvalificerende ekspertinterviews.

De vigtigste parametre for valget af de otte certificeringsordninger er, at de alle:

- har certificerede hoteller i Nordeuropa på lokaliteter, som er sammenlignelige med de kyst- og naturnære områder i Danmark.
- har omfattende og specifikke krav til bæredygtighed, som det enkelte hotel skal opfylde for at modtage en certificering.
- udbyder allerede – eller har iværksat planer om – specifikke certificeringer til hotelbranchen.
- har en valid ansøgningsproces, hvor eksterne kontrolbesøg øger troværdigheden ved den enkelte certificeringsordning.

Certificeringsordninger for mere bæredygtigt byggeri

Certificeringsordninger for mere bæredygtig drift

*BREEAM is a registered trademark of BRE (the Building Research Establishment Ltd. Community Trade Mark E5778551). The BREEAM marks, logos and symbols are the Copyright of BRE and are reproduced by permission.

FIRE DIMENSIONER AF BÆREDYGTIGHED

Bæredygtig drift og bæredygtigt byggeri er en balance mellem de fire dimensioner af bæredygtighed: social, miljømæssig, økonomisk og kulturel bæredygtighed. Vægtningen mellem disse dimensioner varierer inden for de forskellige certificeringsordninger – ligesom den varierer fra projekt til projekt. Nogle certificeringsordninger har særligt fokus på at forbedre socialt relaterede problematikker, mens det andre steder primært handler om at minimere påvirkningen på det omkringliggende miljø.

At opføre et bæredygtigt hotel eller ferieresort eller at drifte selvsamme bæredygtigt handler derfor om at analysere og dokumentere bæredygtigheden inden for alle dimensioner. De forskellige certificeringsordninger indeholder kriterier, der gør det muligt at måle og evaluere bæredygtigheden ud fra hver enkelt dimension. For at kunne sammenligne certificeringsordningerne på tværs har Rambøll udarbejdet en individuel dimensioneringsmodel for Dansk Kyst- og Naturturisme for certificeringsordningerne inden for bæredygtigt byggeri og bæredygtig drift. Begge modeller bygger på de samme fire overordnede dimensioner af bæredygtighed:

1. SOCIAL
2. MILJØ OG KLIMA
3. ØKONOMI
4. KULTUR

For hver dimension er der to underkategorier. Underkategorierne er forskellige i forhold til modelvarianterne for henholdsvis bæredygtigt byggeri og bæredygtig drift. Fx er dimensionen "Miljø og klima" i modellen underopdelt i "Energi" og "Ressourceforbrug", som beskriver bæredygtigt byggeri, mens den er opdelt i "Ressourcer" og "Biodiversitet" i modellen, som beskriver bæredygtig drift.

Udarbejdelsen og brugen af de to dimensioneringsmodeller giver både overblik over og en nuanceret viden om hver enkelt certificeringsordnings position inden for de fire forskellige dimensioner af bæredygtighed. Dertil nuancerer underkategorierne for hver bæredygtighedsdimension også forskellene mellem certificeringsordningerne inden for bæredygtigt byggeri og bæredygtig drift. En uddybelse af de overordnede dimensioner og de dertilhørende underkategorier er beskrevet i afsnittene "Dimensioneringsmodel for bæredygtigt byggeri" og "Dimensioneringsmodel for bæredygtig drift" på hhv. side 17 og 35.

Foto: © Michael Maagaard

Metode for udfyldelse af dimensioneringsmodel

For hver af dimensioneringsmodellens fire bæredygtighedsdimensioner er der (som tidligere omtalt) to underkategorier – i alt otte underkategorier, hvor hver kategori tildeles et af fire niveauer: høj, middel, lav, ingen relevans. Niveauudfyldelsen giver en indikation af, hvordan den enkelte certificeringsordnings bæredygtighedskriterier fordeler sig på tværs af de forskellige dimensioner og underkategorier af bæredygtighed.

Udfyldelsen af hver underkategori i modellen baserer sig primært på et kriterieindeks.

Kriterieindekset er baseret på en optælling af det totale antal bæredygtighedskriterier, der er tilknyttet hver enkelt certificeringsordning. Herefter inddeles hvert enkelt bæredygtighedskriterie først efter bæredygtighedsdimensionen og derefter efter underkategori. Selve inddelingen tager derefter udgangspunkt i, hvor stor en andel antallet af opfyldte kriterier i den enkelte underkategori udgør af det totale antal kriterier for hele certificeringsordningen. Kan fx 27 pct. af en certificeringsordnings bæredygtighedskriterier tilskrives en underkategori under kulturdimensionen, vil kulturdimensionen blive tildelt niveauet "høj". Den konkrete niveauinddeling (høj, middel, lav, ingen relevans) er således baseret på den procentvise fordeling af kriterierne samt en normativ vurdering, foretaget af Rambøll, af den enkelte certificeringsordning. Se model 2 som eksempel for brugen af kriterieindekset ved certificeringsordningen Green Globe.

For at kvalificere kriterieindekset og udfyldelsen af de fire niveauer er der foretaget en litteraturgennemgang samt afholdt ekspertinterviews⁶.

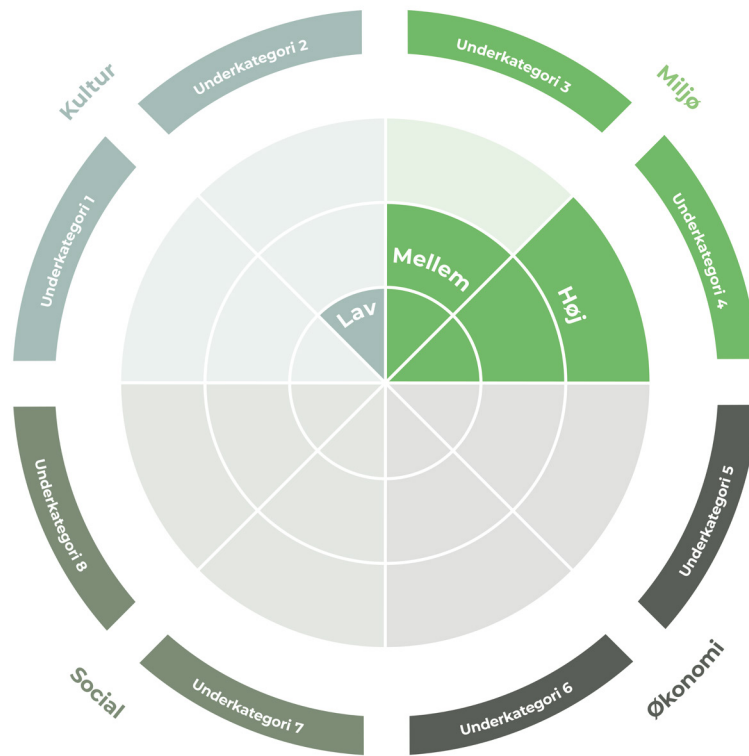
Kombinationen af disse tilgange gør det muligt at få et overblik over, hvordan de individuelle certificeringsordninger inden for henholdsvis bæredygtigt byggeri og bæredygtig drift placerer sig – på et sammenligneligt grundlag.

Det er vigtigt at nævne, at dimensioneringen kun er et udtryk for, hvordan mærkernes bæredygtighedskriterier dimensionerer sig i forhold til hinanden. Den er således ikke et udtryk for eventuelle performanceforskelle. Som eksemplificeret ved figurerne til højre, er kategoriseringen udelukkende baseret på antallet af kriterier og ikke en individuel sagsbehandling af hvert enkelt kriterie. Dette vil kræve et yderligere stykke omfattende analysearbejde.

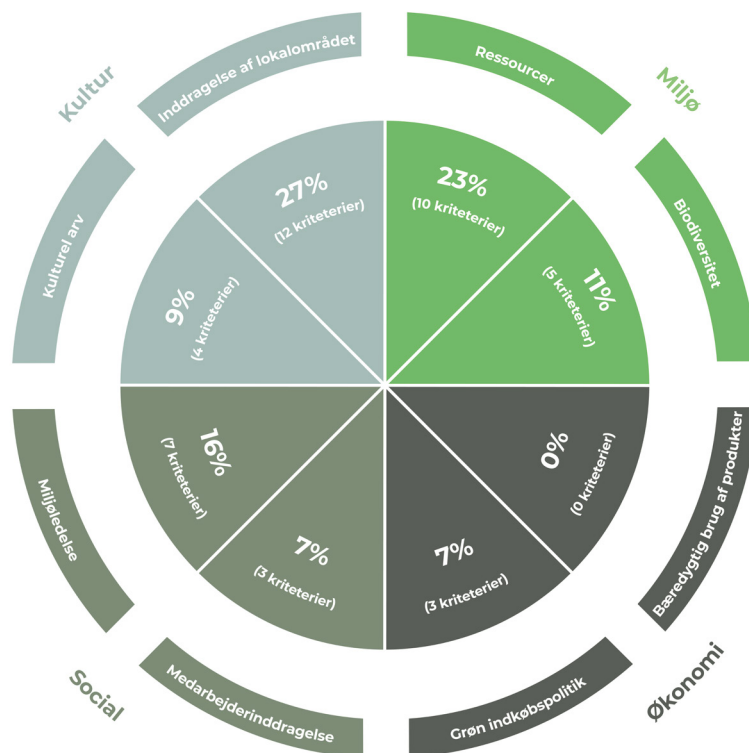
I det følgende gives først en uddybende beskrivelse af dimensionerne og underkategorierne for bæredygtigt byggeri, hvorefter de fire udvalgte certificeringsordninger inden for bæredygtigt byggeri gennemgås. Efterfølgende udføres samme procedure for bæredygtig drift.

---

⁶ Litteraturgennemgangen baserer sig primært på Mærk din forretning (Zeuthen & Ludvigsen, 2018) og Guide to Sustainable Building Certifications (Danish Building Research Institute, 2018). Ekspertinterviews inkluderer bl.a. kvalificerende samtaler med repræsentanter fra Dansk Erhverv, HORESTA og professorer på AAU.

MODEL 1: EKSEMPEL PÅ UDFYLDT DIMENSIONERINGSMODEL

MODEL 2: EKSEMPEL PÅ BRUG AF KRITERIEINDEKSET VED CERTIFICERINGSORDNINGEN GREEN GLOBE

CERTIFICERINGSORDNINGER INDEN FOR MERE BÆREDYGTIGT BYGGERI

DIMENSIONERINGSMODEL FOR MERE BÆREDYGTIGT BYGGERI

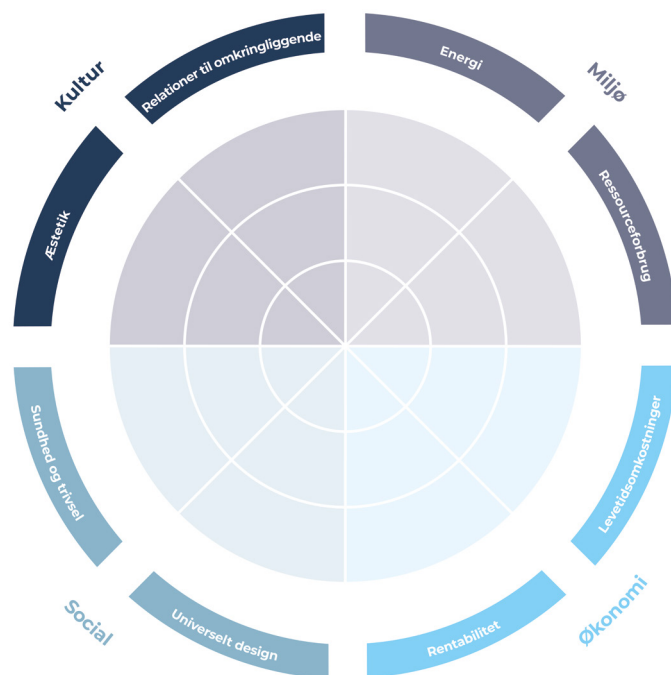
SOCIAL forstås som den dimension af bæredygtighed, der fokuserer på helbred og sikkerhed i forhold til selve bygningen og dens omgivelser (med omgivelser menes overgangen fra eksisterende infrastruktur, landskab, byrum m.m. til bygningen).

- **Sundhed og trivsel:** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler sikkerhed i forhold til brand, indeklima, promovning af de daglige brugeres velvære i forhold til fysiske oplevelser og komfort.
- **Universelt design:** indeholder bl.a. kriterier om tilgængelighed for alle brugergrupper, tryghedsskabende belysning og universel planlægning af udearealer.

ØKONOMI forstås som den dimension af bæredygtighed, der fokuserer på balancen mellem de totale omkostninger og kvaliteten af bygningen.

- **Rentabilitet** indeholder bl.a. kriterier, der omhandler arealudnyttelse, fleksibelt bygningsdesign (konstruktioner, teknik, el), tilpasningsevne i forhold til fremtidige bygningers funktioner og indretning og facadens robusthed.
- **Levetidsomkostninger** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler totaløkonomisk analyse og optimering af driftsmæssigt forbrug.

MILJØ forstås som den dimension af bæredygtighed, der fokuserer på indvirkningen på det naturlige miljø. Det vil sige, at dimensionen fokuserer på reduktionen af CO₂-udledning ved forskellige initiativer og krav under byggeprocessen.

- **Energi** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler livscyklusvurderinger, miljøfarlige stoffer og ansvarsbevidst ressourceindvinding.
- **Ressourceforbrug** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler drikkevandsforbrug, spildevandsforbrug, arealanvendelse, affald og biodiversitet.

KULTUR forstås som den dimension af bæredygtighed, der fokuserer på bevarelse og inddragelse af den omkringliggende kultur i byggeprocessen.

- **Æstetik** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler bymæssig integration.
- **Relationer til omkringliggende** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler tilpasning til lokalmiljø (bystruktur, klima og mobilitet), bygningens funktion i lokalområdet, integration af mobilitet og forbindelse til faciliteter.

DGNB

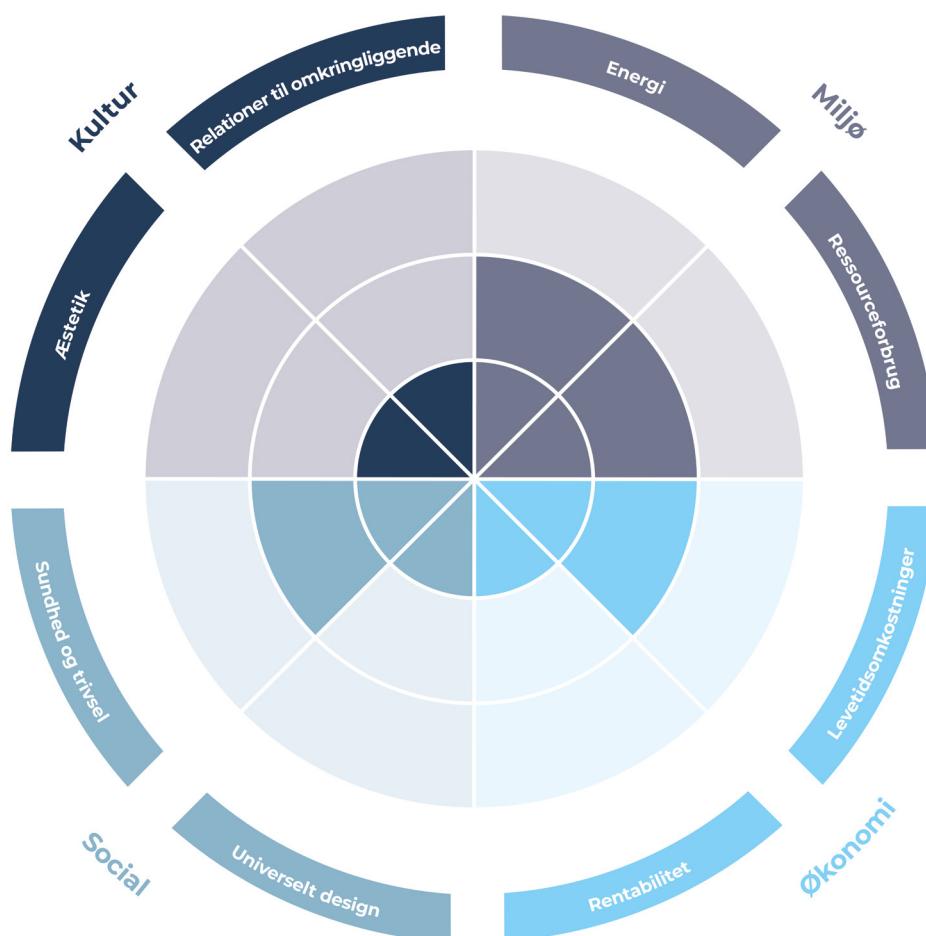
(DEUTSCHE GESELLSCHAFT FÜR NACHHALTIGES BAUEN)

HVAD ER DGNB?

Certificeringsordningen DGNB er den mest udbredte i Danmark og er udviklet i Tyskland, hvor den kom på markedet i 2007. I 2012 blev den første danske DGNB-version introduceret, og den er siden løbende blevet tilpasset det danske bygningsreglement. DGNB-certificeringen vægter den sociale, miljømæssige og økonomiske bæredygtighed ligeligt og lægger derudover også vægt på processen, området og den tekniske kvalitet. Denne certificering giver dermed en holistisk vurdering af projektets bæredygtighed.

I Danmark var der ved udgangen af 2021 85 certificerede bygninger, 31 certificerede bygninger, der er i drift samt to certificerede familiehuse.

DIMENSIONERING AF BÆREDYGTIGHED

1

Krav

DGNB indeholder seks kvaliteter – med tilhørende kriterier:

1. Proces (eks. byggeplads, commissioning, bæredygtighed i entrepriseudbud)
2. Miljø (eks. biodiversitet, drikkevandsforbrug, livscyklusvurdering)
3. Økonomi (eks. totaløkonomi, fleksibilitet og tilpasningsevne)
4. Social (eks. termisk komfort, indendørs luftkvalitet, universelt design)
5. Teknik (eks. brandsikring og sikkerhed, nedtagning og genanvendelse)
6. Site (eks. lokalmiljø, trafikforbindelser)

Som det fremgår af dimensioneringsmodellen, er kriterierne for DGNB fordelt forskelligt på tværs af de fire kvaliteter af bæredygtighed og med størst vægt på miljø, økonomi og social kvalitet. På dimensioneringsmodellen kan det således ses, at DGNB er en relativt holistisk certificeringsordning.

2

Relevante certificeringstyper for hoteller og ferieresorts

- Nybyggeri og omfattende renoveringer
- Flex certificering
- Bygninger i drift
- Portefølje
- Byområder

Certificering af nye hoteller hører under certificeringstypen nye bygninger og omfattende renoveringer. Der findes derfor i DGNB for nybyggeri en angivelse af, hvilke kriterier der er relevante for hotelbyggeri, og hvordan disse vægtes. Blandt andet er indholdet og vægtningen af kriterierne i den sociale kvalitet anderledes for hotelbyggeri end almindeligt boligbyggeri. DGNB har ikke en specifik certificeringstype for ferieresorts. Certificering af ferieresorts i Danmark vil derfor skulle gennemføres med udgangspunkt i DGNB Byområder og i dialog med Green Building Council Denmark.

Foruden den samlede vurdering af projektet har DGNB-certificeringen to tillægscertificeringer: DGNB Hjerter og DGNB Diamant, som bliver tildelt, hvis projektets design udmærker sig ekstra godt inden for henholdsvis "sundhed og komfort" og "arkitektonisk kvalitet".

3

Certificeringsproces

Der er to typer af DGNB-certificeringer: en præcertificering og en endelig certificering, som hver især er uafhængige af hinanden. Hvis projektet starter med en præcertificering, er det dog væsentligt mindre tidskrævende at indsamle de nødvendige oplysninger til den endelige certificering.

Certificeringen kræver en DGNB-konsulent eller auditør til at varetage certificeringsarbejdet gennem designprocessen. Når en sådan er tilknyttet projektet, begynder den omfattende proces med indsamling af al relevant dokumentation. Det er konsulentens eller auditørens rolle at vejlede og rådgive projektet, så de nødvendige point opnås, og de rigtige initiativer implementeres.

Når al dokumentation er indsamlet, skal det indsendes til verificering af tredjepart hos Green Building Council Denmark (DK-GBC), der udfører et conformity check. Opfylder projektet de definerede krav (verificeret af en tredjepart), bliver det certificeret.

4

Omkostning

Certificeringsomkostningerne varierer afhængig af projektets størrelse, type og certificeringsniveau.

Foto: Thomas Høyrup Christensen

Bæredygtighed på områdeniveau

DGNB indeholder også en certificering for byområder med et areal på minimum to hektar, indeholdende flere bygninger. Certificeringssystemet for byområder indeholder fem kvaliteter (Proces, Miljø, Økonomi, Social, Teknik) og har 32 kriterier, som bl.a. omfatter temaer som inddragelse, lokal miljøpåvirkning, værdiudvikling, funktionalitet, teknisk infrastruktur, mobilitet osv. Systemet kan bruges på forskellige måder for et større geografisk område, hvor der findes forskellige bygningstypologier og anvendelser. Det kan også anvendes i de tidlige faser som et praksisorienteret planlægningsværktøj for et kommende ferieområde med feriehuse, butikker, rekreative faciliteter m.m., hvor flere af de omfattede temaer bringes i spil tidligt og muligvis i sammenhæng med hinanden. Eksempelvis kan certificeringsordningens kriterier vedrørende biodiversitet i sammenhæng med ferieområdets mikroklima og tilgængelighed være med til at danne grundlaget for en helhedsorienteret løsning, for planlægningen af eksempelvis landskabelige elementer, som fremmer lokale biotoper, sikrer god mikroklimatisk komfort og til sidst let tilgængelighed for flere brugergrupper.

Et DGNB-certificeret byområde har certifikat på, at byområdet er bæredygtigt og bevarer sin værdi, også mange år efter planlægningsfasen hvor byområdet fx skal realiseres i forskellige etaper og tilpasses ændrede markedsvilkår. Certifikatet kan ligefrem sikre en større salgsværdi og lette den fremtidige udbygning af byområdet.

En DGNB-certificering kan udføres i tre stadier:

1. Plancertificering af masterplanen.
2. Midtvejs-certificering, når 25 pct. af området er byggemodnet, og infrastrukturen er fastlagt.
3. Endelig certificering, når 75 pct. af bruttoetagearealet er etableret.

Inden for BREEAM og LEED findes der også lignende certificeringsordninger for byområder. De hedder hhv. BREEAM Communities og LEED Neighborhood Development.

Eksempel på bygningskriterier

Kriterie for minimering og sortering af affald på byggepladsen: Der skal formuleres et koncept for minimering og sortering af affald på byggepladsen. Opgørelsen af byggeaffald fra byggeprocessen skal være i overensstemmelse med kravet om ressourceanvendelse på byggepladsen i den frivillige bæredygtighedsklasse.

Eksempel på byområdekriterier

Kriterie for integration i bybilledet og bystrukturen: Der skal foreligge en analyse af den eksisterende bystruktur. Som udgangspunkt skal de følgende aspekter indgå i analysen: Morfologi, topografi, skala, synsakser, orienteringspunkter.

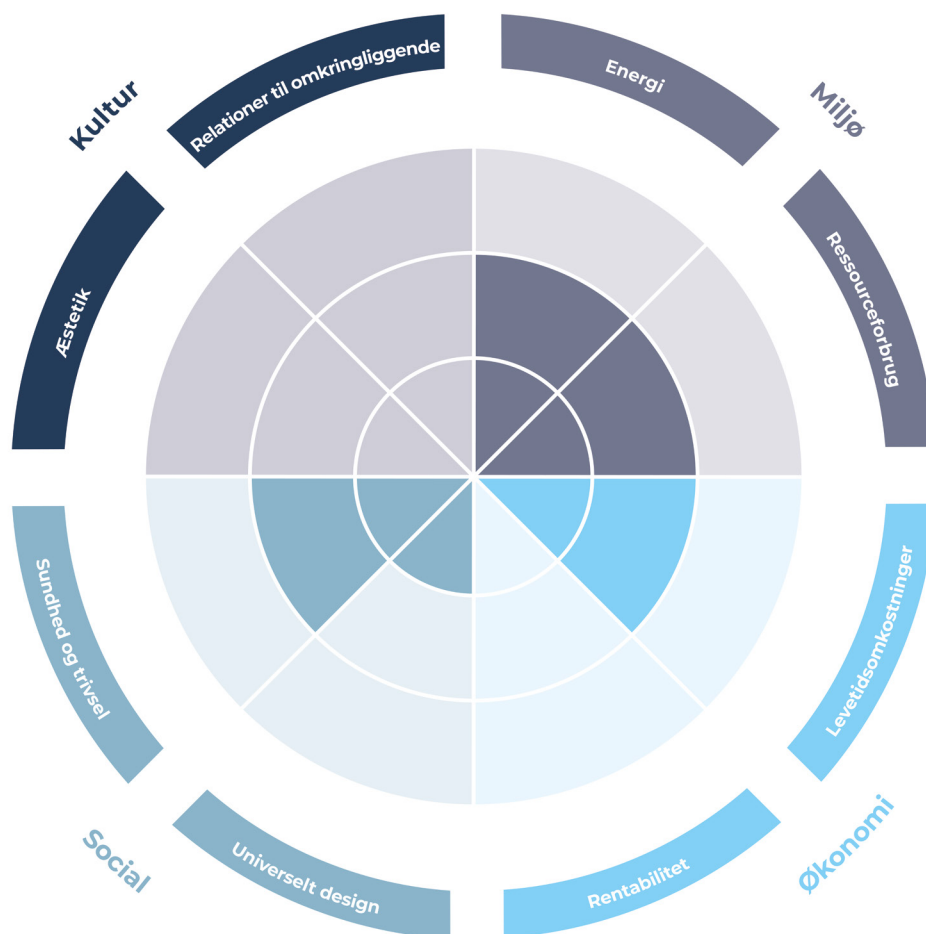
BREEAM

(BUILDING RESEARCH ESTABLISHMENT ENVIROMENTAL ASSESSMENT METHOD)

HVAD ER BREEAM?

BREEAM er en britisk bæredygtighedscertificering, der blev udgivet første gang i 1990. Den er dermed den ældste certificeringsordning for bæredygtighed i byggeriet. Ordningen blev udviklet til det britiske marked, men den findes i dag i en international version samt i specialtilpasninger til nationale markeder som fx Norge og Sverige. I Skandinavien er BREEAM mest udbredt i Norge og Sverige. BREEAM har primært fokus på det kulturelle, miljømæssige og økonomiske aspekt af bæredygtighed.

DIMENSIONERING AF BÆREDYGTIGHED

1

Krav

BREEAM indeholder 10 hovedområder – med tilhørende kriterier:

1. Management (eks. commissioning, totaløkonomiske analyser)
2. Sundhed og trivsel (eks. visuel komfort, termisk komfort, indeklime)
3. Energi (eks. energimonitorering, udvendig belysning)
4. Transport (eks. offentlig transport, parkering)
5. Vand (eks. vandforbrug, vandbesparende inventar)
6. Materialer (eks. livscyklusvurdering, materialeeffektivitet)
7. Affald (eks. operationelt affald, funktionel tilpasning)
8. Arealanvendelse og økologi (eks. arealudnyttelse, biodiversitet)
9. Forurening (eks. NOx-emissioner, støj)
10. Innovation (eks. innovationstiltag på andre hovedområder)

BREEAM har obligatoriske minimumskrav til opfyldelse af enkelte indikatorer, bl.a. inden for hovedområderne energi, vand og affald.

Som det fremgår af dimensioneringsmodellen, er kriterierne for BREEAM fokuseret på den miljømæssige, sociale og økonomiske dimension af bæredygtighed. Modsat ses det også i modellen, at andelen af bæredygtighedskriterier under den kulturelle dimension er ikke eksisterende. BREEAM er derfor en miljømæssig, social og økonomisk certificeringsordning, der har et særligt fokus på bæredygtig brug af materialer og effektivt energiforbrug.

2

Relevante certificeringstyper for hoteller og ferieresorts

- Byområder (masterplanning)
- Nybyggeri (boliger og erhvervsbyggeri)
- Drift (boliger og erhvervsbyggeri)
- Renovering og indretning (boliger og erhvervsbyggeri)

BREEAM har ikke en certificeringstype til hoteller og ferieresorts, men arbejder i stedet med en "bespoke process", hvor manualen skræddersyes til det aktuelle projekt mod et ekstra gebyr.

3

Certificeringsproces

BREEAM kan anvendes på mange forskellige typer bygninger og byområder. Det første skridt er at finde den korrekte certificeringstype: 1) Byområder, 2) Nybyggeri, 3) Drift eller 4) Renovering og indretning. Dernæst kontaktes en BREEAM assessor, som varetager certificeringsarbejdet gennem designprocessen og sikrer, at alle indledende krav er opfyldt, samt at projektet bliver registreret. Herefter kan en indledende screening hjælpe med at forudsige en sandsynlig score.

Selve certificeringsarbejdet omfatter indsamling af de nødvendige projektoplysninger og den påkrævede dokumentation, som indsendes til certificeringsorganet BRE. Hvis projektet opfylder den krævede specifikation for de forskellige kriterier, vil det belønnes med en af de mulige seks certificeringsniveauer. Hvis projektet er et nybyggeri, anbefales det at udføre certificeringstypen 'Drift' for at sikre bygningens performance.

4

Omkostning

Certificeringsomkostningerne varierer afhængig af projektets størrelse og type.

Eksempel på bygningskriterier

Kriterie for kølemidlers miljøpåvirkning: Det er et krav, at de anvendte kølemidler i byggeprojektet skal have et ozonlagnedbrydningspotentiale på 0.

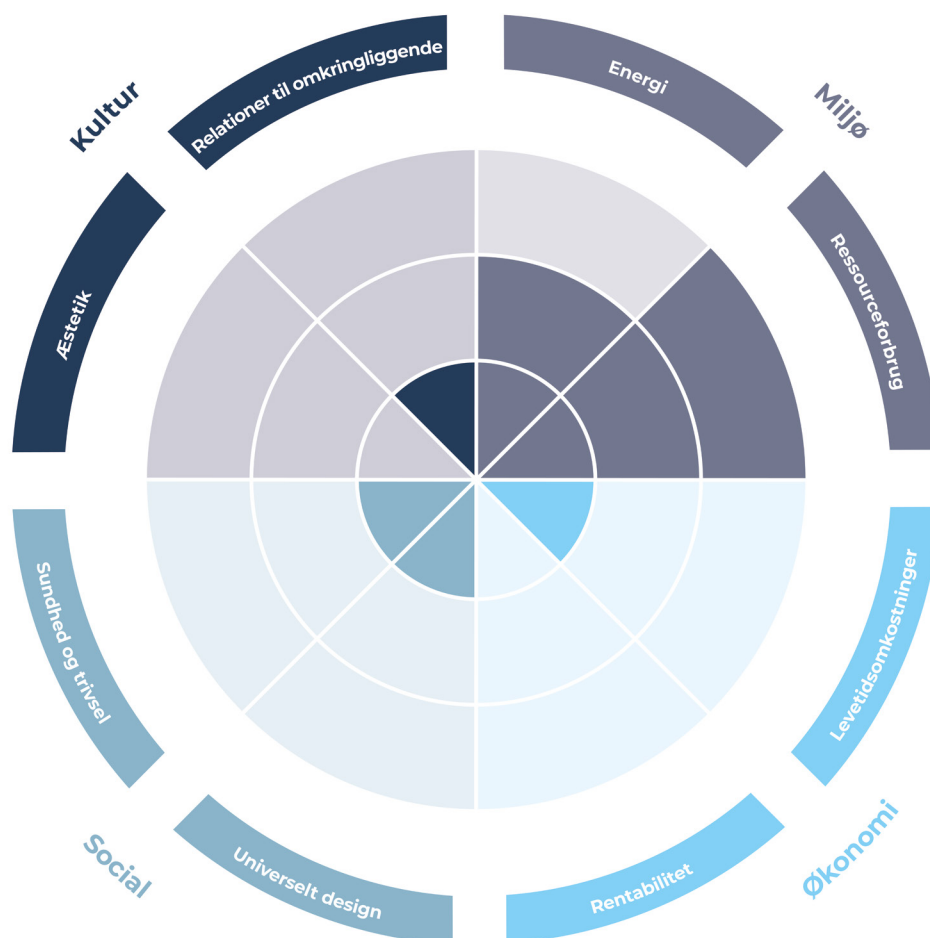
LEED

(LEADERSHIP IN ENERGY AND ENVIRONMENTAL DESIGN)

HVAD ER LEED?

LEED-certificering er udviklet til det amerikanske marked i løbet af 1990'erne. Ordningen bliver ligesom de øvrige løbende udviklet og udvidet, og den er nu også i høj grad relevant i en international kontekst. Der findes i dag ikke en version tilpasset en dansk kontekst, men den vurderes stadig relevant i denne sammenhæng, grundet dens store internationale anvendelse. Hertil findes der en specifik LEED-manual/matrice "BD+C Hospitality", som bl.a. omfatter hoteller og restauranter. Generelt beskriver LEED-certificeringen primært byggeriets miljømæssige påvirkning, herunder materialer og energiforbrug, samt sekundært den sociale bæredygtighed.

DIMENSIONERING AF BÆREDYGTIGHED

1

Krav

LEED indeholder ni hovedområder – med tilhørende kriterier:

1. Integreret proces (eks. projektplanlægning og design)
2. Lokation og transport (eks. cykelfaciliteter, elbiler, landbeskyttelse)
3. Bæredygtige områder (eks. regnvandshåndtering, mikroklima, miljøscreening)
4. Vandforbrug (eks. udendørs vandforbrug, vandmonitorering)
5. Energi og atmosfære (eks. energi-performance, commissioning, vedvarede energi)
6. Materialer og ressourcer (eks. livscyklusvurdering, byggeaffald)
7. Indeklimaets kvalitet (eks. luftkvalitet, akustik, indendørs belysning)
8. Innovation
9. Regionale prioriteter

LEED har obligatoriske minimumskrav til bl.a. bygningsarealet, forbrug, overholdelse af miljøbestemmelser og standarder.

Som det fremgår af dimensioneringsmodellen, er kriterierne for LEED fordelt forskelligt på tværs af de fire kvaliteter af bæredygtighed og med størst vægt på miljøkvalitet. På dimensioneringsmodellen kan det således ses, at LEED bidrager med en holistisk tilgang til bæredygtighed, dog med stærkt fokus på miljøinitiativer.

2

Relevante certificeringstyper for hoteller og ferieresorts

- **BD+C Building Design and Construction** (fx erhverv, hoteller, restaurationer)
- **ID+C Interior Design and Construction** (indvendig design)
- **O+M Buildings Operations and Maintenance** (eksisterende bygninger)
- **ND Neighborhood Development** (byudvikling af mindre områder med boliger og erhverv)
- **Homes** (enfamiliehuse, etageboliger)
- **LEED Zero** (muligt for BD+C og O+M projekter)

3

Certificeringsproces

Ved nybyggeri deles certificeringsprocessen op i to: 1) designfasen og 2) udførelsesfasen. I designfasen indsendes de indledende designkoncepter og bygningens placering til GBCI (Green Business Certification Inc.), som evaluerer dokumenterne. Resultatet af denne vurdering er en liste, som enten godkender eller afviser de anvendte bæredygtighedsinitiativer i projektet. Denne indledende evaluering giver bygningsejeren mulighed for at forbedre eller rette de relevante emner, hvis der er et ønske om at øge certificeringsniveauet. Næste skridt i designprocessen er fastlæggelse af eksempelvis bygningsmaterialer samt igangsætning af initiativerne i udførelsesfasen.

I slutningen af udførelsesfasen indsendes dokumentation til gennemgang hos GBCI.

4

Omkostning

Certificeringsgebyret varierer og afhænger af projektets størrelse og type.

Eksempel på bygningskriterier

Kriterie for cykelfaciliteter – netværk: Projektet skal designes eller lokaliseres, så der findes en infrastrukturel adgang eller cykelparkering inden for 180 meters gåafstand eller cykelafstand fra et cykelstisystem, der forbinder til mindst en af følgende:

- Mindst 10 forskellige institutionelle og kommercielle tilbud (supermarked, park, politi m.m.).
- En skole eller et jobcenter.
- Et busstoppested til bybusser og fjernbusser, togstation eller færgeterminal.

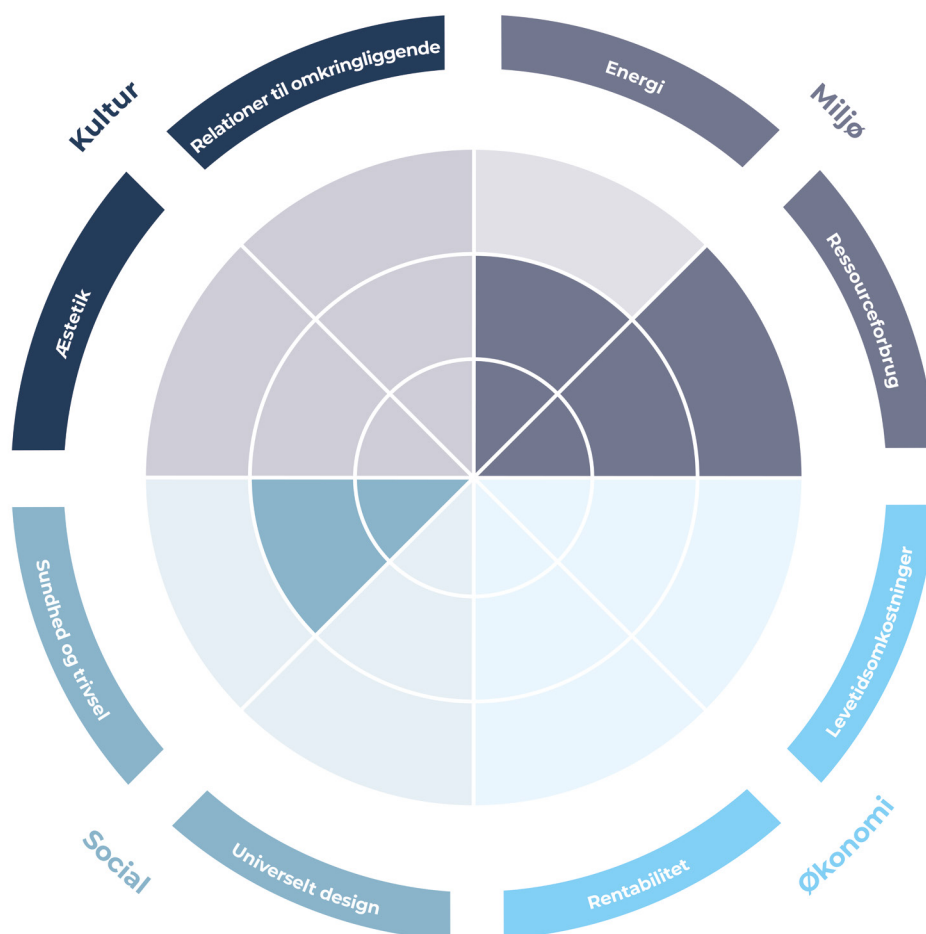
Foto: © Claudia Zaltenbach
- Dinner um Acht

SVANEMÆRKET (BYGGERI)

HVAD ER SVANEMÆRKET (BYGGERI)?

Svanemærket er det officielle miljømærke i Norden og blev stiftet af Nordisk Ministerråd i 1989. Danmark tilsluttede sig certificeringsordningen i 1997. Svanemærket bygger på tre dimensioner: miljømæssige, sociale og økonomiske kvaliteter – og har særligt fokus på livscyklusanalyser, lavt energiforbrug og godt indeklima. Det er derfor den certificering, der har størst fokus på miljømæssig bæredygtighed. I forhold til de andre certificeringsordninger er Svanemærket mere genkendeligt for nordiske forbrugere, fordi de dagligt møder Svanemærket på deres hverdagsprodukter.

DIMENSIONERING AF BÆREDYGTIGHED

1

Krav

Inden for svanemærket byggeri findes der to forskellige former for krav – obligatoriske krav og pointkrav.

Et svanemærket byggeri skal leve op til 41 obligatoriske krav. De 41 krav fordeler sig over hele byggeriets livscyklus. Alle krav skal overholdes og dokumenteres, fx via energirammeberegninger, redegørelser, beskrivelser af koncepter osv.

Der stilles obligatoriske krav, som er fordelt på syv kategorier plus et kapitel omkring pointkrav:

1. Generelle krav
2. Ressourceeffektivitet
3. Indeklima
4. Kemiske produkter, byggeprodukter, byggematerialer og materialer
5. Kvalitetsstyring af byggeproces
6. Kvalitets- og lovkrav
7. Instruktions for beboere og administratorer

Derudover skal byggeriet også leve op til en række pointkrav. Her stiller Svanemærket krav om, at byggeriet – alt efter bygningstype – opnår mindst 15-17 point ud af 39-44 mulige.

Eksempler på pointkrav kan være: Energitilskud fra lokal energikilde eller energigenvinding, trækonstruktion etc.

Som det fremgår af dimensioneringsmodellen, er kriterierne for Svanemærket fordelt forskelligt på tværs af to ud af fire kvaliteter af bæredygtighed og med størst vægt på miljøkvaliteten. På dimensioneringsmodellen kan det således ses, at Svanemærket har sit fokus på miljø og sammenhængene med de afledte effekter for sundhed og trivsel.

2

Relevante certificeringstyper for hoteller og ferieresorts

- **Nybyggeri** (fx huse, tilbygninger til eksisterende bygninger, hytter/feriehuse og ferielejligheder (helårsbebyggelse), renovering).

3

Certificeringsproces

For at bygge et svanemærket hus, skal rådgiveren ansøge om en licens. Alle de krav, der skal opfyldes, for at bygningen bliver svanemærket, er beskrevet i et kriteriedokument, som er offentligt tilgængeligt på ecolabel.dk.

Byggeri i tidlig planlægningsfase

Er byggeriet i sin tidlige planlægningsfase, er det en god ide at læse Svanemærkets kriterier grundigt igennem og kontakte Miljømærkning Danmark for at få en dialog om den optimale videre proces. Der kan være meget tid og mange ressourcer at spare ved en tidlig dialog.

Byggeri, der er planlagt

Hvis byggeriet allerede er planlagt, tegnet og budgetteret, anbefales det, at man i første omgang tager stilling til, om det er muligt for byggeriet at overholde Svanemærkets kriteriekrav til energi, dagslys og point (her angives det antal point, som Svanemærkningen kræver for den enkelte bygningstype).

Det er typisk disse krav, der kan være svære at ændre, hvis projektet allerede er projekteret. Hvis byggeriet ser ud til at kunne opfylde disse krav, bør man herefter læse resten af kriterierne grundigt igennem og kontakte Miljømærkning Danmark for at sikre en optimal videre proces.

I ansøgningsprocessen gennemgår en ekstern konsulent/rådgiver – på baggrund af kriteriedokumentet – alle punkter og dokumenterer, at de opstillede krav er opfyldt. En konsulent hos Miljømærkning Danmark kontrollerer alle oplysninger og foretager kontrolbesøg. Er alt i orden, bliver Svanemærket bevilget.

Omkostninger

Certificeringsomkostningerne indeholder følgende elementer:

- Ansøgningsgebyr: ca. 50.000 DKK
- Anvendelsesgebyr: typisk ca. 15.000 DKK
- Årligt driftsgebyr: 0,15-0,3 pct. af omsætningen (der er en minimums- og en maksimumsgebyrgrænse)
- Rådgiverydelse: Omkostningen afhænger af projektets størrelse og kompleksitet - og af hvorvidt en person internt i virksomheden kan varetage opgaven.

4

Eksempel på bygningskriterier

Kriterie for ressourceeffektivitet: Der skal opsættes affaldssorteringsbeholdere, der muliggør kildesortering af affald. Det skal minimum installeres som:

- Fire fraktioner i den svanemærkede boligenhed, det vil sige i lejlighed og hus.

Foto: © Daniel Villadsen

CERTIFICERINGSORDNINGER INDEN FOR MERE BÆREDYGTIG DRIFT

DIMENSIONERINGSMODEL FOR MERE BÆREDYGTIG DRIFT

SOCIAL forstås som den dimension af bæredygtighed, der fokuserer på de ansattes trivsel, tilfredshed og inddragelse.

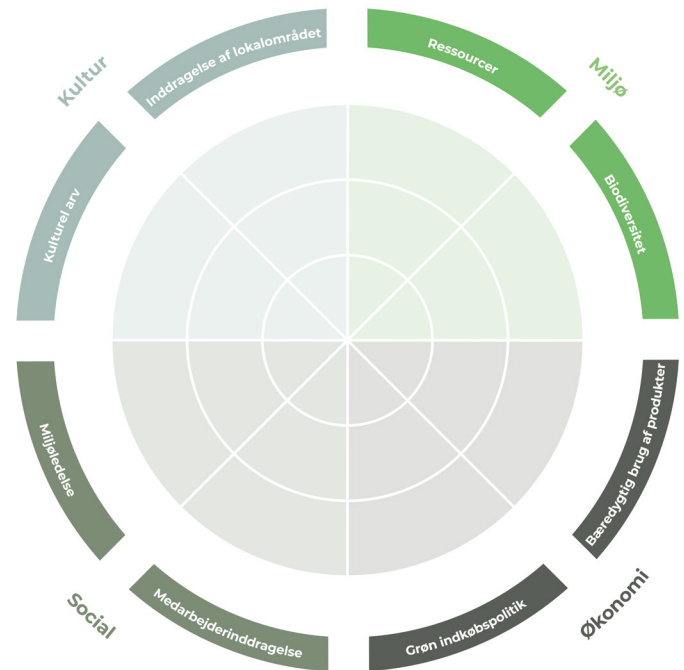
- **Miljøledelse** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler udpegelse af miljøansvarlige, miljøpolitik, udarbejdelse af miljømål og handleplan.
- **Medarbejderinddragelse** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler involvering, informering og uddannelse af personale.

ØKONOMI forstås som den dimension af bæredygtighed, der fokuserer på cirkulær økonomi. Det vil sige, at dimensionen fokuserer på bæredygtigt forbrug og produktion i driften af overnatningsstedet.

- **Grøn indkøbspolitik** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler indkøb af bæredygtige produkter som fx mad, lys og rengøringsmidler.
- **Bæredygtig brug af produkter** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler brugen af miljømærkede produkter såsom papir, vaskemiddel og sæbe.

MILJØ forstås som den dimension af bæredygtighed, der fokuserer på indvirkningen på det naturlige miljø – dvs. reduktion af CO₂-udledningen ved forskellige initiativer og krav.

- **Ressourcer** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler optimering af ressourcer gennem genbrug, genanvendelse, vandoptimering og energieffektivitet.
- **Biodiversitet** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler support af naturbeskyttede områder, dyrevelfærd, beskyttelse af truede dyre- og plantearter.

KULTUR forstås som den dimension af bæredygtighed, der fokuserer på bevarelse og inddragelse af den omkringliggende kultur – dvs. fokus på at vedligeholde og omfavne den kultur, der er i hotellets eller ferieresortets lokalområde.

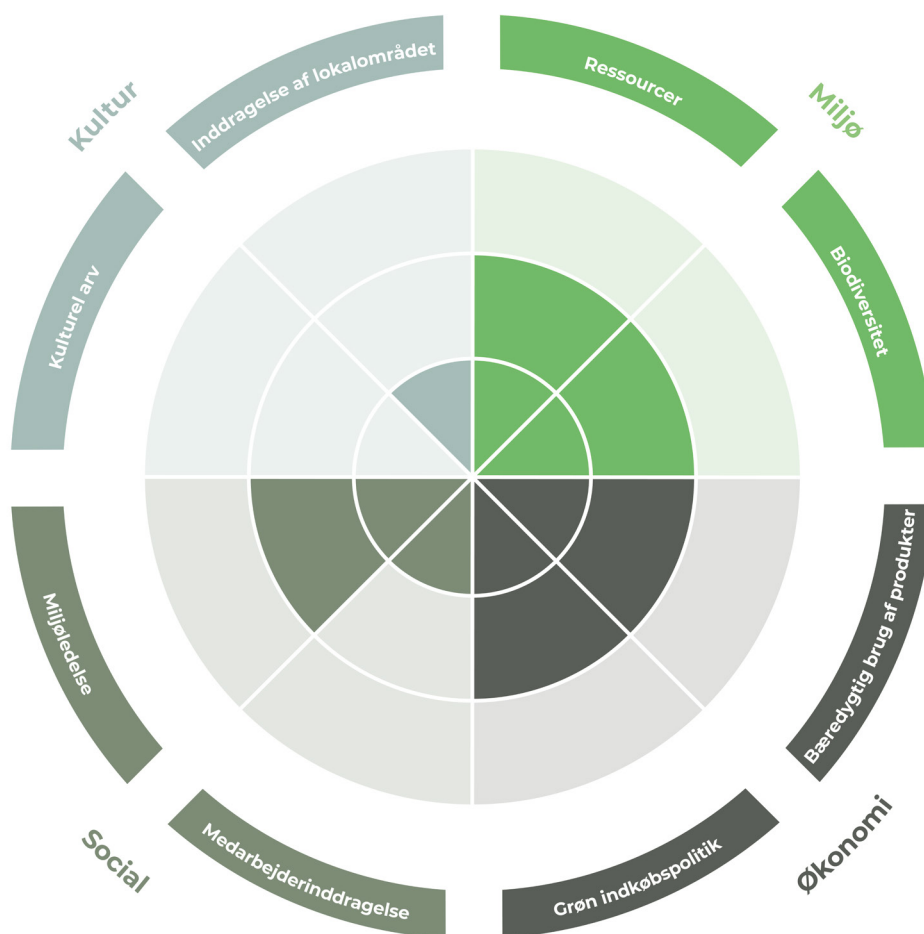
- **Kulturel arv** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler beskyttelse af historiske og arkæologiske artefakter samt beskyttelse af lokale og historiske seværdigheder.
- **Inddragelse af lokalområdet** inkluderer bl.a. kriterier, der omhandler støtte til lokale entreprenører og forhandlere og støtte til initiativer, der fremmer den lokale udvikling.

GREEN KEY

HVAD ER GREEN KEY?

Green Key er en dansk udviklet certificeringsordning inden for turisme. Ordningen er udviklet af HORESTA i samarbejde med Friluftsrådet og Miljøministeriet og blev etableret i 1994. Green Key var oprindeligt tiltænkt overnatningssteder, men har senere fået certificeringer inden for en række forskellige aspekter af turismevirksomhed. Over 3000 virksomheder i 66 lande er i dag Green Key-certificerede. I Danmark har 160 hoteller i dag et Green Key-certifikat.

DIMENSIONERING AF BÆREDYGTIGHED

1

Krav

Helt overordnet er der to former for kriterier til certificeringen:

- 98 obligatoriske kriterier, som skal opfyldes.
- 87 valgfrie pointkriterier, hvor 40 pct. af pointene skal opfyldes.

Kriterierne til både de obligatoriske krav og pointkravene baserer sig på 13 hovedområder inden for bæredygtighed:

1. Miljøledelse
2. Medarbejderinddragelse
3. Gæsteinformation
4. Vand
5. Vask og rengøring
6. Affald
7. Energi
8. Fødevarer
9. Bygning
10. Udearealer
11. Grønne aktiviteter
12. Administration
13. CSR

Som det fremgår af dimensioneringsmodellen, er kriterierne for Green Key relativt jævnt fordelt på tværs af de fire dimensioner af bæredygtighed, dog med størst fokus på "økonomi" og "miljø". Modsat ses det også i modellen, at andelen af bæredygtighedskriterier under den kulturelle bæredygtighedsdimension er relativt begrænset. Baseret på dimensioneringsmodellen kan det således ses, at Green Key er en relativt holistisk certificeringsordning.

2

Certificeringstyper med relevans for hoteller og ferieresorts

- Green Key (overnatning)
- Green Sport Facility
- Green Restaurant
- Green Tourism Organisation
- Green Camping

3

Certificeringsproces

Green Key-optagelsesprocessen starter med en intern gennemgang af kriterierne, hvor virksomheden selv udfylder ansøgningsskemaet. Herefter kommer en konsulent på besøg og gennemgår kriterierne. Efter besøget indgås en dialog med Green Key-sekretariat, hvor man i fællesskab lægger en strategi for, hvordan de kriterier, som ikke umiddelbart er opfyldt, kan opnås i fremtiden. Afslutningsvis indsendes det endelige skema med dokumentation, hvor Green Key's jury foretager den endelige godkendelse. Efter godkendelsen får hotellet tildelt certifikatet. De mærkede turistvirksomheder tjekkes efterfølgende løbende for at sikre, at de lever op til kriterierne.

4

Omkostninger

Prisen består af en kombination af faste gebyrer og variable omkostninger:

- Opstartsgebyr: 5.000 DKK
- Årligt grundgebyr: 7.000 DKK
- Årligt gebyr pr. værelse: 44 DKK (eksempelvis vil et hotel med 30 værelser betale 1.320 DKK årligt)

Eksempel på kriterier

- Kriterie for medarbejderinddragelse: Der skal afholdes fire årlige medarbejdermøder om miljø.
- Kriterie for vask og rengøring: 90 pct. af hotellets rengøringsprodukter skal være miljømærkede.
- Kriterie for biodiversitet: Truede dyrearter skal beskyttes.

Foto: © Johnny Kristensen

GREEN GLOBE

HVAD ER GREEN GLOBE?

Green Globe er en international certificeringsordning, som blev dannet efter FN's Earth Summit i 1992. Certificeringen er den internationale standard for bæredygtig turisme. Den er blevet udviklet sammen med rejse- og turismebranchen og er anerkendt af det globale turismeagentur og UNWTO. Green Globe er aktiv i over 1000 virksomheder, fordelt på 80 lande i hele verden. Green Globe har stor aktivitet i Europa, hvor der især er mange certificerede hoteller i Tyskland, Holland og Frankrig. Der er aktuelt ingen hoteller (eller andre overnatningsformer) i Danmark med et Green Globe-certifikat.

DIMENSIONERING AF BÆREDYGTIGHED

1

Krav

Inden for Green Globe findes der 44 kriterier. For at opnå certificering skal hotellet som minimum opfylde 50 pct. af de 44 kriterier.

De 44 valgfrie kriterier fordeler sig på fire forskellige indikatorer for bæredygtighed:

1. Bæredygtig ledelse
2. Social økonomi
3. Kulturel arv
4. Klima og miljø

Som dimensioneringsmodellen illustrerer, har Green Globe et relativt holistisk syn på bæredygtighed, hvor der især er fokus på de kulturelle aspekter samt klima og miljø. Modsat er andelen af kriterier, der knytter sig til den økonomiske bæredygtighedsdimension, relativt begrænset.

2

Certificeringstyper med relevans for hoteller og ferieresorts

Green Globe-certificeringen er udbredt inden for en lang række brancher, herunder hoteller og ferieresorts, restauranter, konferencecentre, transport mv. For hoteller og ferieresorts kan der opnås tre forskellige Green Globe-medlemskaber, som alle er defineret af længden af medlemskab.

- Certificeret medlemskab (gives årligt)
- Gold-medlemskab (certificeret fem år i træk)
- Platinum-medlemskab (certificeret 10 år i træk)

3

Certificeringsproces

Green Globe har en systematisk certificeringsproces. Virksomheden får indledningsvis adgang til Green Globe Solutions (GGS), som er en onlineplatform, hvor man skal gennemføre en række certificeringsopgaver, der tager udgangspunkt i bæredygtighedskravene. Dette sker i tæt dialog og samarbejde med Green Globe-teamet. Dernæst udføres et uafhængigt kontrolbesøg på hotellet eller ferieresortet, hvor det kontrolleres, at den udfyldte information på GGS-plattformen stemmer overens med virkeligheden. Efter et godkendt kontrolbesøg modtager virksomheden sit certifikat.

4

Omkostninger

Prisen for et Green Globe-medlemskab baserer sig på faste og variable gebyrer:

- Årligt gebyr: 650-4.500 EUR (afhængig af antal hotelværelser)
- Årligt gebyr for ekstern kontrol: pris ikke oplyst
- Oprettelsesgebyr: pris ikke oplyst

Eksempel på kriterier

- Kriterie for inddragelse af lokalsamfund: Virksomheden skal tilbyde lokale og mindre butikker muligheden for at sælge bæredygtige produkter, der er baseret på områdets natur, historie og kultur.
- Kriterie for grøn indkøbspolitik: Virksomhedens indkøbspolitik skal favorisere miljøvenlige produkter til byggematerialer, kapitalvarer, fødevarer og forbrugsvarer.

Foto: © Mette Johnsen

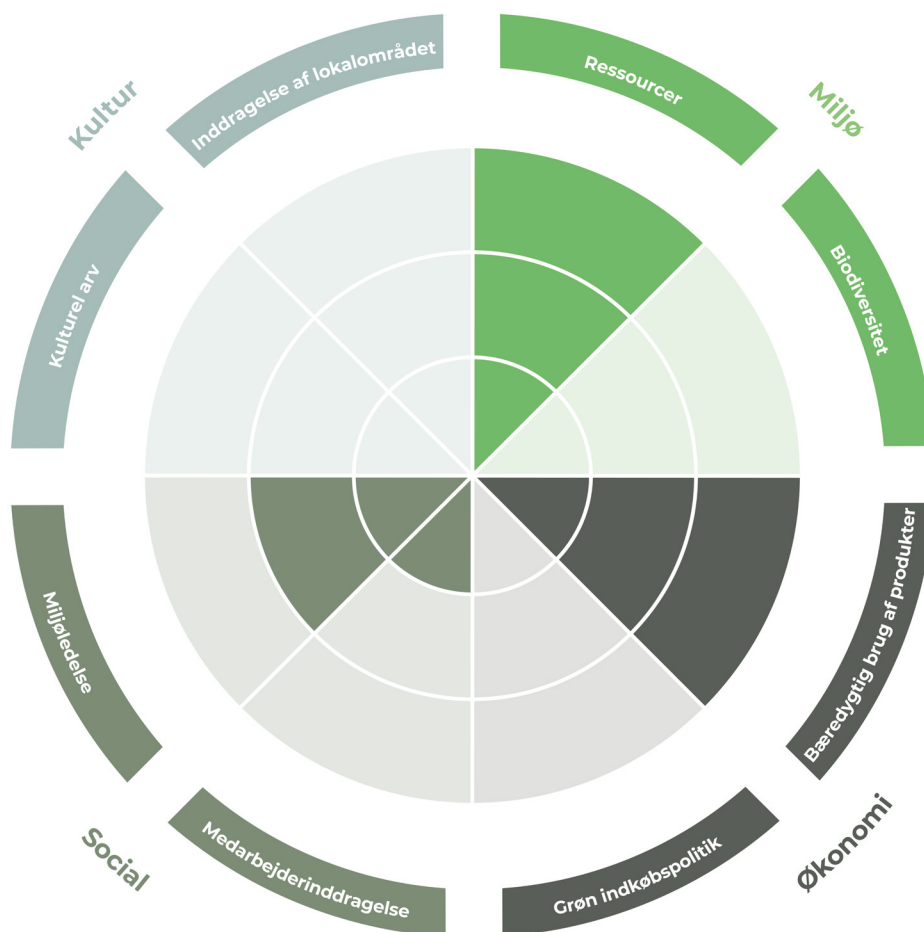
Foto: JThomas Højrup Christensen

EU ECOLABEL (HOTELLER OG FERIERESORTS)

HVAD ER EU ECOLABEL (HOTEL OG FERIERESORTS)?

EU Ecolabel, eller EU-blomsten som den kaldes i daglig tale, er det officielle europæiske miljømærke for produkter og serviceydelser inden for nonfood, herunder hoteller og ferieresorts. Certificeringsordningen blev etableret i 1992 af EU-kommissionen. Reglerne for certificeringsordningen er vedtaget af EU's medlemslande og Europa-Parlamentet, og medlemslandene er derfor forpligtede til at arbejde for en udbredelse af mærket. Ordningen er aktiv på 471 hoteller og ferieresorts på tværs af medlemslandene. Den er især aktiv i bl.a. Frankrig, Italien, Østrig og Holland. I Danmark er to campingpladser aktuelt certificeret efter EU Ecolabel, men endnu har ingen danske hoteller eller ferieresorts en EU Ecolabel-certificering.

DIMENSIONERING AF BÆREDYGTIGHED

1

Krav

Der findes to forskellige slags kriterier for EU Ecolabel inden for hoteldrift:

- 22 obligatoriske kriterier, som skal opfyldes.
- 45 valgfrie pointkriterier.

For at opnå certificeringen skal hotellet opfylde alle 22 obligatoriske kriterier og som minimum opnå 20 point på tværs af de 45 valgfrie pointkriterier.

Både de obligatoriske og de valgfrie kriterier fordeler sig på følgende fem bæredygtighedsområder:

- Ledelse
- Energi
- Vand
- Affald
- Andre (herunder brugen af bæredygtige produkter og promotion af bæredygtig transport)

Som dimensioneringsmodellen illustrerer, har EU Ecolabel stort fokus på optimering af ressourcer og bæredygtig brug af produkter. EU Ecolabel kan derfor anses for at være en meget grøn certificeringsordning, eftersom dens kriterier primært er placeret ved de "grønne" bæredygtighedsdimensioner. Som modellen dog også viser, har den også kriterier relateret til den sociale bæredygtighedsdimension, mens ingen kriterier repræsenterer den kulturelle dimension af bæredygtighed.

2

Certificeringstyper med relevans for hoteller og ferieresorts

EU Ecolabel indeholder to forskellige certificeringer inden for hoteller:

- Turistovernatningsservices
- Campingservices

3

Certificeringsproces

For at et hotel eller ferieresort kan få tildelt EU Ecolabel, skal det gennemføre en certificeringsproces. Først skal virksomheden kontakte det nationale organ, som er ansvarlig for at vurdere og tildele EU Ecolabel i det pågældende land. I Danmark er det Miljømærkning Danmark. Herefter registrerer man sit produkt eller sin service (hotellovernatninger) via det digitale EU Ecolabel katalog. Afslutningsvis indsender man en udfyldt tjekliste i forhold til opfyldelse af kravene. Certificeringen opnås, når ens udfyldte informationer er blevet vurderet og godkendt af Miljømærkning Danmark samt efter gennemførelsen af et kontrolbesøg.

4

Omkostninger

- Oprettelsesgebyr: ca. 15.000 DKK
- Kontrolbesøgsgebyr: ca. 3.500 DKK pr. besøg
- Anvendelsesgebyr: 0,15 pct. af virksomhedens omsætning (der er en minimums- og en maksimumsgebyrgrænse)

Eksempel på kriterie

Kriterie for energieffektivt lys: Hotellet skal rapportere den samlede mængde af lamper og armaturer, der er egnede til energibesparende belysning. Hertil skal de rapportere mængden af eksisterende energibesparende lamper og armaturer med energieffektiv klasse A som minimum.

SVANEMÆRKET (HOTEL, RESTAURANT, KONFERENCE)

HVAD ER SVANEMÆRKET (HOTEL, RESTAURANT OG KONFERENCE)?

Svanemærket er det officielle nordiske miljømærke for produkter og serviceydelser inden for non-food, herunder hoteller og ferieresorts. Mærket blev etableret af Nordisk Ministerråd i 1989. Danmark tilsluttede sig certificeringsordningen i 1997. Et hotel med Svanemærket har fokus på at mindske miljøbelastningen i hele hotellets livscyklus, hvilket vil sige fra start af anlægsfasen til, at hotellet ikke længere er i drift som hotel. Svanemærket inden for hoteldrift er aktiv på over 100 hoteller, fordelt på tværs af de nordiske lande. I Norden er over 400 hoteller certificeret med Svanemærket. I Danmark er tallet d.d. 28 - heriblandt alle Scandic-hotellerne. Der kommer hele tiden nye hoteller til.

DIMENSIONERING AF BÆREDYGTIGHED

1

Krav

Der findes både obligatoriske og valgfrie krav, som hoteller, ferie- og konferencecentre skal opfylde for at blive tildelt Svanemærket*:

- 30 obligatoriske kriterier
- 31 valgfrie kriterier

For at opnå certificeringen skal hotellet opfylde alle 30 obligatoriske kriterier og som minimum opnå 26 ud af 73 mulige point på de valgfrie kriterier.

De to forskellige typer af kriterier fordeler sig på følgende bæredygtighedsområder:

1. Udbydere
2. Begrænse udledning (energi, kemikalier, vand og affald)
3. Indkøb
4. Mad og drikke
5. Transport
6. Procedurer

Som dimensioneringsmodellen illustrerer, har Svanemærket et meget grønt fokus på bæredygtighed, eftersom den største andel af ordningens kriterier handler om brug af bæredygtige produkter og optimal brug af ressourcer. Ligesom EU Ecolabel har Svanemærket ingen kriterier, der vedrører den kulturelle dimension af bæredygtighed.

2

Certificeringstyper med relevans for hoteller og ferieresorts

Svanemærket inden for hoteldrift indeholder følgende certificeringer:

- Hotel
- Konferencecentre
- Restauranter

Eller en kombination af ovenstående.

*Svanemærket har siden dataindsamlingens afslutning offentliggjort nye og opdaterede kriterier. Beskrivelse af krav og udarbejdelse af dimensioneringsmodel er derfor baseret på de ikke-opdaterede data.

3

Certificeringsproces

En virksomhed kan ansøge om licens til Svanemærket for hoteller via den digitale Nordic Swan Ecolabelling-portal. På hjemmesiden udfyldes en ansøgningsformular, og virksomheden vedhæfter relevant dokumentation. Efterfølgende evalueres ansøgningen af Nordisk Miljømærkning, der sikrer, at al relevant dokumentation er blevet afleveret. Herefter foretages kontrolbesøg for at sikre, at virkeligheden stemmer overens med den beskrevne dokumentation. Hvis kontrolbesøgene godkendes, får virksomheden tildelt Svanemærket.

4

Omkostninger

- Ansøgningsgebyr: ca. 15.000 DKK
- Fornyelse af licens hvert 4.-5. år: ca. 7.500 DKK
- Årligt driftsgebyr: 0,15-0,3 pct. af omsætningen (der er en minimums- og en maksimumsgebyrgrænse)
- Kontrolbesøgsgebyr: 3.500 DKK pr. besøg
- Licensudvidelse: 0-7.500 DKK afhængig af omfanget

Eksempel på kriterier

Kriterie for begrænsning af vandudledning: Hotellet skal fastlægge deres årlige vandforbrug ved at måle forbruget enten ved hjælp af egen måler eller ved hjælp af data fra vandleverandøren.

Foto: Steigenberger
Alsik Hotel & Spa Sønderborg

CASES INDEN FOR MERE BÆREDYGTIGT BYGGERI

HOTEL GSH, GREEN SOLUTION HOUSE – DGNB

HVORFOR VÆLGE EN BÆREDYGTIG CERTIFICERINGSORDNING?

Green Solution House blev i 2021 kåret som et af Europas 10 mest miljøvenlige hoteller af The Guardian. Og det er ikke tilfældigt. Hotellet har haft bæredygtighed i sit DNA, siden en omfattende markedsanalyse i 2008 viste, at et hotel- og konferencecenter på Bornholm skulle kunne noget ekstra for at tiltrække tilstrækkeligt med erhvervsturister.

Det nye byggeri – og renoveringen af det ældre eksisterende hotelbyggeri på grunden – er inspireret af cradle-to-cradle⁷ og Active House-visionen⁸. Men selvom begge principper dengang var på vej frem, var det ikke etablerede standarder, og Green Solution House valgte derfor at få Rambølls DGNB-konsulenter til at gennemgå og DGNB-certificere hele byggeriet og renoveringen. Valget faldt på DGNB, primært fordi det er en etableret og globalt anerkendt standard. Processen var omfattende og relativt omkostningstung, men den eksterne blåstempling af hotellets bæredygtige profil giver stor værdi.

HVAD KRÆVEDE DET?

DGNB-certificeringen anlægger i højere grad end øvrige ordninger et holistisk blik på bæredygtighed, så certificeringen kræver tiltag på

⁷ Cradle to Cradle (på dansk "vugge til vugge") er et designkoncept, hvor produkter indgår i biologiske eller tekniske kredsløb og skaber værdi for både mennesker, miljø og økonomi. Det er udviklet som en respons på tendensen til blot at minimere de negative effekter på miljøet ved at spare på ressourcerne og svine mindre. Cradle to Cradle-visionen handler om en verden, hvor forbrug og produktion har en positiv effekt på både økonomi, miljø og mennesker. Hvor vi er til gavn for planeten, uden at vi behøver at skrue ned for forbrug og velfærd. (www.vuggetilvugge.dk/viden-om/cradle-to-cradle/)

⁸ Active House er en vision om at udvikle og opføre bygninger, der producerer mere energi, end de forbruger, og samtidig har et sundt og komfortabelt indeklima og er i balance med omgivelserne (www.activehouse.info/about/about-active-house/).

alle fire bæredygtighedsdimensioner, ligesom hotellet skulle forholde sig til en lang række spørgsmål om processen og have foretaget analyser som fx livscyklusanalyser af alle materialer og en lang række målinger af fx fugt og formaldehyd. Der fandtes dengang ikke en egentlig hotelcertificering, så Green Solution House samarbejdede med DGNB om udviklingen af den nuværende hotelcertificering⁹ på basis af den tyske standard for hotelbyggerier samt standarden for kontorbyggerier. Meget tidligt i processen udviklede arkitekterne og hotellets direktør, Trine Richter, en matrix, som gjorde det nemmere at træffe de bæredygtige valg. De involverede også leverandørerne og bad om detaljerede produktoplysninger, inden de besluttede de endelige materialer og produkter.

Hotellet har siden starten været kompromisløs i sin tilgang til bæredygtighed og har sammen med arkitekter og rådgivere haft som ambition, at alt skulle være så bæredygtigt som muligt. Der er derfor også taget initiativer, som ligger ud over DGNB-kriterierne. Hotellet har dog skullet til pointgivning og truffet visse valg, som måske ikke 1:1 var pengene værd. De valgte fx en vægudsmykning med bæredygtige tekstiler, som kostede 400.000 DKK – for at opnå point på et givent område. Havde de været mindre krakilske, kunne de således have gjort det billigere – og stadig fået en certificering.

Hotellet opnåede en DGNB Silver-certificering. At det "kun" endte med Silver, var forventeligt, fordi projektet ikke var rent nybyg, men også bestod af en renovering af et eksisterende hotel,

⁹ DGNB-certificering af nye hoteller hører under certificeringstypen "nye bygninger og omfattende renoveringer".

Væsentlige initiativer, der har bidraget til opnåelse af DGNB Silver-certificering

- Hotellet får en del af sin strøm fra solceller, integreret i tagkonstruktionen og altanværn.
- Al træet i selve hotellet og i arkitekturen omkring hotellet er bornholmske træer for at støtte det lokale skovbrug og mindske transporten af materialerne i byggeprocessen. Uagtet at dette træ ikke er FSC-mærket.
- Byggeriet gør brug af naturlig ventilation via ovenlysvinduer og åbne partier og eliminerer dermed behovet for mekanisk ventilation (der er dog mekanisk ventilation i mødelokalerne).
- Fraskær fra bornholmske granitbrud er brugt til udsmykning, der samtidig er med til at regulere temperaturen. Det sker, fordi granit er i stand til at holde på både varme og kulde.
- På den store naturgrund får tingene lov til at vokse vildt til gavn for biodiversiteten. I stedet for græsslåmaskiner holdes græsset nede af en flok får.
- I videst muligt omfang er indretningen baseret på genbrug af de danske designklassikere, som var en del af det oprindelige hotel. Der er generelt suppleret med danske møbler.
- Parkeringspladsen foran hotellet består af bornholmsk granit, og bærelaget er murbrokkerne fra de nedrevne bygninger.
- Hotellets gamle swimmingpool er omdannet til et termisk energilager, som opvarmer brugsvandet til hotellets badeværelser ved hjælp af solen.

Hotellets drift er desuden Green Key-certificeret og har været det siden 2014.

som er bygget i perioden fra 1968-1992. Dengang var det almindeligt at bygge i beton og male med oliemaling – materialevalg, der ikke giver mange DGNB-point, men som det heller ikke giver mening at udskifte.

HVAD ER GEVINSTEN?

Certificeringen – og dermed dokumentationen af den bæredygtige profil – har været stærkt medvirkende til, at Green Solution House har fået en lang række priser, anerkendelser og omtaler de seneste 10 år. Og det har givet kunder i butikken. Hotellet oplever en stigende efterspørgsel på bæredygtighed, særligt af erhvervssegment-

et, hvor flere og flere i dag kigger efter nationale lokationer fremfor at flyve ud i verden og afholde konferencer. Certificeringen gør det dog ikke alene. Hotellet arbejder målrettet på at optimere den ordinære hoteldrift, da det er dyrt at opretholde det meget høje niveau af bæredygtighed, som Green Solution House har gjort til sit varemærke. De skal have råd til hele tiden at gøre mere, end folk forventer, og mere end certificeringerne foreskriver, men for hotellet giver det god mening. Også forretningsmæssigt.

Kilde: Trine Richter, direktør, Green Solution House

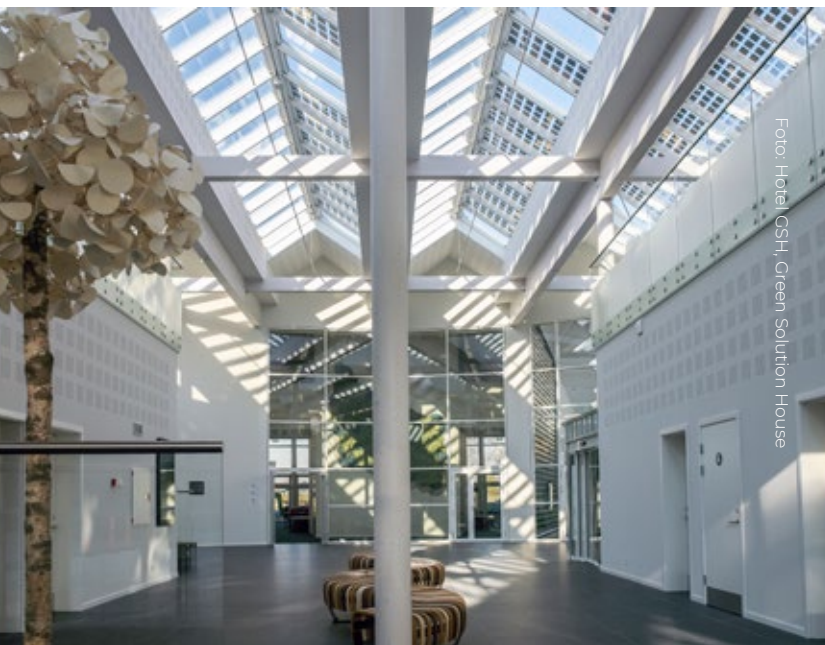

Foto: Hotel GSH, Green Solution House

Stamdata:

Beliggenhed: Strandvejen 79, 3700 Rønne, Danmark

Arkitekt: 3XN

Operatør: Bornholm Hotels

Ejer: Bornholm Hotels

Opførelsesår/reoveringsår: 2014-2015 (ny værelsesfløj tilføjet i 2021)

Certificeringsår: 2016

Kapacitet: 59 værelser + 11 mødelokaler

Type: Hotel og conferencecenter

THE NIU SPARROW HOTEL – DGNB

Foto: © Novum Hospitality

HVORFOR VÆLGE EN BÆREDYGTIG CERTIFICERINGSORDNING?

the niu Sparrow Hotel ligger i hjertet af byen Regensburg i den sydtyske delstat Bayern og drives af den familieejede hotelkæde Novum Hospitality. Det nyopførte hotel udmærker sig ved at have opnået platinum – det højeste certificeringsniveau inden for DGNB, som tildeles nybyggerier, som opfylder minimum 80 pct. af ordningens definerede krav.

Arkitekterne bag the niu Sparrow Hotel gik målrettet efter en bæredygtigheds-certificering af to grunde: For det første er certificering efterspurgt af markedet og dets investorer. For det andet gør det hotellet mere attraktivt for erhvervs-kunder, som kun booker værelser på bæredygtigheds-certificerede overnatningssteder.

At valget faldt på DGNB, handler dels om, at ordningen er standarden på det tyske marked, dels at arkitektfirmaet har god erfaring med at arbejde med netop DGNB.

HVAD KRÆVEDE DET?

DGNB vægter den sociale, miljømæssige og økonomiske bæredygtighed ligeligt. the niu Sparrow Hotel har dog et særligt fokus på den miljømæssige; herunder økobalance, livscyklusomkostninger og luftkvaliteten på værelserne.

For at opnå DGNB-certificeringen har hotellet eksempelvis gennemgået en såkaldt blower

door-test. En sådan test er blevet gennemført ved at lukke alle skakter og ventilationsrister i bygningen med eksempelvis folie. Derefter har en maskine pumpet luft ind i hele bygningen for at opdage lækager og på den måde måle energitabet ved at se på den luft, der forlader bygningen. Testen kontrollerer altså, om bygningens forskellige dele er lufttætte og sigende for bygningens generelle økobalance.

Derudover er der i hotelbygningen installeret en lokal varme- og energienhed, som producerer varme, varmt vand og el. Enheden skal øge den generelle livscyklus, da elektriciteten kan bruges i bygningen, men den kan også blive tilført byens energinet, hvis ikke hotellet bruger den. En ekstern leverandør monitorerer, optimerer og regulerer bygningens energiforbrug fra en central enhed i Tyskland.

Endelig er luftkvaliteten på hotelværelserne blevet målt for at sikre indeklimaet mod flygtige organiske forbindelser (Volatile Organic Compounds), som kan være giftige og kræftfremkaldende.

HVAD ER GEVINSTEN?

Novum Hospitality-hotelkæden råder over i alt 150 hoteller i Tyskland og Europa og ønsker at få bæredygtigheds-certificeret alle nyere hoteller. Her er det en stor fordel at have en DGNB-certificeret bygning på cv'et. En anerkendt certificering af bygningen gør det også nemmere for ejeren at sælge bygningen i fremtiden.

Væsentlige initiativer, der har bidraget til opnåelse af DGNB Platinum-certificering

- En blower door-test er blevet udført for at sikre bygningens økobalance.
- Der er designet kommunikationszoner for bygningens brugere.
- Der er installeret cykelparkeringspladser for at tilskynde bygningens brugere til at tage cyklen.
- Hotellet er bevidst placeret i gåafstand fra Regensburgs hovedbanegård, så hotelgæster ikke skal tage en taxa og dermed udlede CO₂, når de ankommer til byen.
- Der er udarbejdet et overvågningskoncept, som bl.a. monitorerer bygningens energiforbrug.
- Luftkvaliteten på hotellet er blevet målt for at beskytte hotellets brugere mod giftige stoffer.

DGNB Platinum er en udmærkelse af særlig grad, som kun fire andre hoteller i Tyskland råder over. Det er en kilde til stolthed internt, og det styrker hotelkædens image, hvilket gør det meget nemmere at tiltrække potentielle kunder. Det gælder både private gæster og virksomheder, som går op i bæredygtighed.

Kilder: Hayo Nadler (managing partner og arkitekt) & Birte Michels (arkitekt), HIGHSTREET DESIGN GmbH, Hamborg

Stamdata:

Beliggenhed: Kirchmeierstraße 8, 93051 Regensburg, Tyskland
Arkitekt: Wittmann Architekten (Design) & BETA Planungsteam GmbH (Execution Planning)
Operatør: Novum Hotels Süd GmbH
Ejer: K 8 Immobilien GmbH
Investor: K 8 Immobilien GmbH
Opførelsesår/renoveringsår: 2020
Certificeringsår: 2020
Kapacitet: 258 værelser og et fitnesscenter
Type: Hotel og business hotel

LISEBERG GRAND CURIOSA HOTEL – BREEAM

HVORFOR VÆLGE EN BÆREDYGTIG CERTIFICERINGSORDNING?

I den svenske forlystelsespark, Liseberg, er et nyt hotel under opførelse – Liseberg Grand Curiosa Hotel. Forlystelsesparken i Göteborg arbejder mod at blive førende inden for bæredygtig park-drift. De høje bæredygtighedsambitioner kommer også til udtryk i det nye hotelbyggeri, og der er derfor truffet beslutning om at bæredygtigheds certificere hotellet. Det skal samtidig hjælpe med at tiltrække flere gæster.

Liseberg Grand Curiosa Hotel har valgt at lade sig certificere efter BREEAM-ordningen, fordi det er en international og anerkendt certificeringsordning, der styrker hotellets bæredygtighedsprofil. Hotellet overvejede også certificeringsordningen LEED, som også er en stor og velkendt ordning. Valget faldt dog på BREEAM, da denne ordning er mere udbredt i Sverige, og fordi der er udviklet en version af certificeringen, som er tilpasset svenske standarder (BREEAM-SE). Certificeringstypen er Nybyggeri.

HVAD KRÆVEDE DET?

BREEAM-certificeringen lægger især vægt på det miljømæssigt aspekt af bæredygtighed, hvorfor materialevalg og energiforbrug er særlig vigtigt for denne ordning. Certificeringen indeholder følgende hovedområder: management, sundhed og trivsel, energi, transport, vand, materialer, affald, arealanvendelse og økologi, forurening samt innovation.

Et af Liseberg Grand Curiosa Hotels første tiltag i certificeringsprocessen var at kontakte det rådgivende ingeniørfirma Rambøll, fordi ordningen kræver, at certificeringsarbejdet varetages af en

BREEAM-konsulent. Derefter blev der foretaget en forhåndsvurdering af, hvilke specifikke områder i BREEAM-ordningen hotellet ville og kunne arbejde med, samt hvilket certificeringsniveau projektet skulle sigte efter at opnå. Inden byggeriet kunne påbegyndes, skulle der bl.a. udarbejdes en økologirapport for at undersøge, hvilke planter der gror i området, og for at beskytte området økologi.

For at imødekomme certificeringens fokus på energiforbrug blev der tidligt i forløbet foretaget beregninger på det område. Beregningerne havde stor indflydelse på både hotellets konstruktion og design. Eksempelvis kan store vinduer i solskin give høje indetemperature og dermed øge behovet for nedkøling af hotellet. På baggrund af beregningerne blev solafskærmning integreret i de rum med en høj varmebelastning ved solindfald. Hotellets samlede energipræstation er derved blevet hele 30 pct. lavere end BREEAM-kriteriet.

Eftersom dokumentation er en stor del af BREEAM, fører hotellet logbog over de materialer, som anvendes til bygningen. Hotellet har derfor hele tiden været i stand til at dokumentere sit materialevalg. Fundamentarbejdet blev igangsat i starten af 2020, og hotellet forventes at stå færdigt i 2023.

Liseberg Grand Curiosa Hotel har på nuværende tidspunkt en score på omkring 80 pct., hvilket giver hotellet en placering på certificeringsniveau "Excellent". Det er det næstbedste niveau i certificeringen efter "Outstanding", som kræver minimum 85 pct.

Væsentlige initiativer, der har bidraget til opnåelse af BREEAM Excellent-certificering

- Store vinduer giver udsyn og bidrager til et godt arbejdsmiljø for personalet.
- Hotellet kan gennem smart belysning styre og planlægge belysningen i bestemte områder.
- Ventilationssystem, termostater samt lys og mørk solafskærmning medvirker til et godt indeklima.
- Store mængder varme fra køleanlægget i køkkenet genanvendes til at opvarme vand ved hjælp af varmepumper. Det opvarmede vand bruges til gæsternes badeværelser.
- Vandforbruget mindskes ved automatiske vandhaner, der selv slukker.
- Materialer bliver købt fra certificerede leverandører.
- Der er opstillet skrappe krav til affaldssortering på byggepladsen. 80-85 pct. af affaldet bliver genanvendt, mens resten er brandbart. Kun en lille del ender på genbrugspladsen.
- Byggepladsens affald, transport samt energi- og vandforbrug bliver løbende overvåget.
- Hotellet opfordrer til bæredygtig transport og er placeret tæt på offentlig transport. Der er indrettet cykelparkering og opsat 50 ladestandere til elbiler på hotellets parkeringsplads.

HVAD ER GEVINSTEN?

Opførelsen af et nyt bæredygtigt hotel er et skridt på vejen mod at blive førende inden for bæredygtig parkdrift. Liseberg håber derudover, at det nye hotel og de bæredygtige tiltag kan tiltrække flere gæster. Hotellet håber også, at det, at flere virksomheder har bæredygtigheds-

politikker, vil betyde øget anvendelse af de 14 nye bæredygtige konferencelokaler.

Kilder: Anton Hilling (BREEAM-koordinator, NCC Sverige), Tora Lindberg (BREEAM-konsulent, Rambøll Sverige) & Pierre Kroona (Projektleder, Lisebergs jubilæumsprojekt)

Stamdata:

Beliggenhed: Mölndalsvägen, 412 54 Göteborg, Sverige

Arkitekt: Wingårdhs Arkitekter (samt byggeentreprise ved NCC Sverige)

Operatør: Liseberg

Ejer: Liseberg

Investor: Liseberg

Opførelsesår/reoveringsår: Forventes færdigt i 2023

Certificeringsår: 2021

Kapacitet: 457 værelser, 14 konferencelokaler, flere restauranter og barer og en forlystelsespark.

Type: Parkintegreret oplevelshotel for børnefamilier

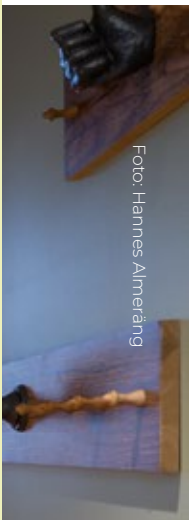
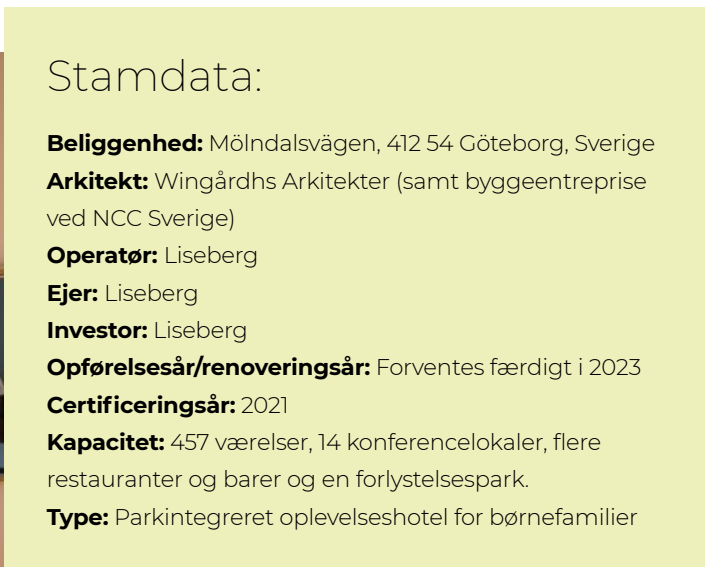

Foto: Hannes Almeräng

WORKINNTUNET HOTEL TROMSØ – BREEAM

HVORFOR VÆLGE EN BÆREDYGTIG CERTIFICERINGSORDNING?

I den nordlige del af Norge er et nyt hotel ved navn Workinntunet Hotel under opbygning. Hotellet i Tromsø, der forventes at stå færdigt i 2023, er en del af Marriott-kæden og definerer sig selv som et Millennials-hotel – et hotel til den næste generation. Hotellet har valgt at blive bæredygtighedscertificeret, fordi det er vigtigt for dem at have en grøn profil. Det kan nemlig tiltrække unge født i 00'erne, som udgør hotellets primære målgruppe.

Workinntunet Hotel Tromsø har valgt at arbejde med certificeringsordningen BREEAM. Særligt ordningens internationale status og anerkendelse har spillet ind på hotellets valg. Derudover har ordningen specialtilpasninger til markedet i Norge, hvorfor valget af BREEAM for hotellet var en "no-brainer", som hotellets ejere beskriver det. Certificeringstypen er Nybyggeri.

HVAD KRÆVEDE DET?

BREEAM lægger i høj grad vægt på materialevalg og energiforbrug. I alt indeholder ordningen 10 hovedområder: management, sundhed og trivsel, energi, transport, vand, materialer, affald, arealanvendelse, forurening og innovation.

Workinntunet Hotel Tromsø har endnu ikke fået tildelt BREEAM-certificeringen, da hotellet stadig er under opbygning, men hotellet besluttede tidligt i processen, at det realistiske certificeringsniveau ville være "Very good", som er det tredjehøjeste niveau. Hotellet har fået foretaget en forhåndsvurdering og har opnået en score på 58,6 pct., som netop falder inden for det

ønskede certificeringsniveau. På nuværende tidspunkt er hotellet i fasen "Project development".

På transportområdet har Workinntunet Hotel Tromsø opnået et højt antal point. Hotellet er nemlig placeret i gåafstand til lufthavnen og byens centrale busstation. Der er desuden installeret ladestationer til elbiler, og gæsterne har mulighed for at låne cykler.

I Nordnorge står solen ofte lavt. Det betyder, at Workinntunet Hotel Tromsø på grund af sin geografiske placering har skullet overveje sit design nøje i forhold til direkte sollys og -varme. Hotellet har på den baggrund besluttet at installere vinduer med specialglas, som begrænser mængden af varme, der kan slippe ind i bygningen. Disse vinduer er dyrere end normale vinduer, men fordelene er, at hotellet ikke skal bruge lige så meget energi på nedkøling.

Når det kommer til materialevalg, har Workinntunet Hotel Tromsø særligt fokuseret på at anvende bæredygtige materialer. Derfor har de indsamlet EPD'er (Environmental Product Declarations) for at sikre, at materialerne kommer fra bæredygtige kilder. Transport af materialerne spiller også en rolle for hotellet, som lægger vægt på hele livscyklussen og derfor forsøger at vælge materialer, som produceres tæt på Tromsø.

HVAD ER GEVINSTEN?

Det er ejernes håb, at certificeringsordningen BREEAM kan hjælpe hotellet med at tiltrække gæster, der foretrækker bæredygtige hoteller.

Væsentlige initiativer, der har bidraget til opnåelse af BREEAM Very good-certificering

- Inden byggeriet blev igangsat, blev området vurderet af en økolog. Grundens økologi blev undersøgt for at sikre, at byggeriet ikke ville skade økologien i området.
- Hotellet får sin energi gennem fjernvarme.
- Smarte målere overvåger og monitorerer hotellets energiforbrug og eventuelle vandlækager.
- Elevatorerne i bygningen er energieffektive.
- Der er anvendt bæredygtige materialer med EPD'er (miljøvaredeklarationer) i byggeriet.
- Der afholdes løbende briefinger og møder for at involvere hele teamet omkring byggeriet.
- Gode varme- og nedkølingssystemer giver en behagelig luftkvalitet.
- Systemer, som fx kølesystemer, er bygget ind i bygningen for at minimere støj.
- Hotellet er placeret i gåafstand fra lufthavnen og busstationen.
- Der er el-ladestander på parkeringspladsen og mulighed for at låne cykler.

Hotellet tror nemlig på, at certificeringsordninger bliver vigtigere og vigtigere for rejsende generelt. Derudover påpeger hotellets ejere, at det er nemmere at modtage finansiering, når man bygger bæredygtigt.

Kilder: Aleksander Jenssen (projektingeniør, Econor AS) & Anne Aubert, (investment manager, Daimyo Management AS).

Stamdata:

Beliggenhed: Huldervegen 2, 9016
Tromsø, Norge

Arkitekt: AT Plan (samt entreprise ved Econor AS)

Operatør: Core Hospitality

Ejer: Daimyo Management AS

Investor: Daimyo Management AS

Opførelsesår/renoveringsår: 2023

Certificeringsår: 2023

Kapacitet: 208 værelser, fitness, bar og restaurant

Type: Hotel

MOXY COPENHAGEN SYDHAVNEN - LEED

Foto: Moxy Copenhagen
Sydhavnen

HVORFOR VÆLGE EN BÆREDYGTIG CERTIFICERINGSORDNING?

Moxy Copenhagen er ejet af ejendomsselskabet Vastint Hospitality, som har høje organisatoriske krav til bæredygtighed. At sætte et minimalt klimaaftryk er derfor ikke isoleret til Moxy Copenhagen, men er et mål for hele virksomheden. Vastint Hospitality begyndte at bygge hoteller i 2014 og besluttede dengang, at alle deres ejendomme skal bæredygtigheds certificeres.

Moxy Copenhagen er certificeret efter LEED. Valget faldt på LEED, fordi certificeringen er amerikansk og dermed internationalt anerkendt. Vastint Hospitality sigter efter, at alle deres ejendomme skal opnå certificeringsniveauet Gold. Dog har Moxy Copenhagen overgået målsætningen og opnået Platinum, som er det højeste niveau. Det skyldes særligt, at hotelbygningen er opført i præfabrikerede træmoduler, bygningens grønne energi, og at bygningen er placeret tæt på offentlig transport. Certificeringstypen er LEED BD+C: new construction (v2009).

HVAD KRÆVEDE DET?

LEED fokuserer primært på byggeriets miljømæssige påvirkning. Der er ni hovedområder: integreret proces, lokation og transport, bæredygtige områder, vandforbrug, energi og atmos-

fære, materialer og ressourcer, indeklimaets kvalitet, innovation og regionale prioriteter.

Moxy Copenhagen er opført i præfabrikerede træmoduler og var ved åbningen Danmarks største træbyggeri – helt uden at man kan se det. Bygningen består af 2000 m³ CLT (træelementer), som indeholder cirka 1,3 mio. kg. CO₂. Træ lagrer altid CO₂ og er som forbrændingsressource CO₂-neutral. Når træ bruges i bygninger som Moxy Copenhagen, forbliver CO₂ i træet, og det trækker altså hotellets samlede CO₂-forbrug ned.

Derudover erstatter de præfabrikerede træmoduler bl.a. brugen af cement. Det at bygge i træ giver altså ikke blot en energieffektiv bygning – det har også økonomiske fordele. Eksempelvis effektiviseres byggeprocesserne, og transportomkostningerne reduceres, grundet træets lave vægt.

Moxy Copenhagen har installeret solceller på taget og køber 100 pct. vindmøllestrøm. Det betyder, at hotellets energi er grøn. Hotellet ligger desuden centralt placeret i København, og det gør det nemt for gæsterne at anvende offentlig transport, ligesom de har mulighed for at leje cykler. Moxy Copenhagen har opnået det maksimale antal point inden for kategorien "Lokation og transport" på grund af bl.a. disse initiativer.

Væsentlige initiativer, der har bidraget til opnåelse af LEED Platinum-certificering

- Hotellet anvender 100 pct. grøn energi, som opnås gennem solceller og vindmøllestrøm.
- Der er installeret et ventilationssystem, som bidrager til et behageligt indendørsklima.
- Ejendommen er bygget op af træmoduler, som både er innovative og klimavenlige.
- Toiletterne har dobbeltskyl, og armaturer og brusehoveder er vandbesparende.
- Gæsterne har nem adgang til byområder og offentlig transport, og der er mulighed for at leje cykler.
- Byggeaffald blev sorteret på byggepladsen.
- Personalet kan kontrollere lyset, så det passer til mængden af dagslys og årstider.

HVAD ER GEVINSTEN?

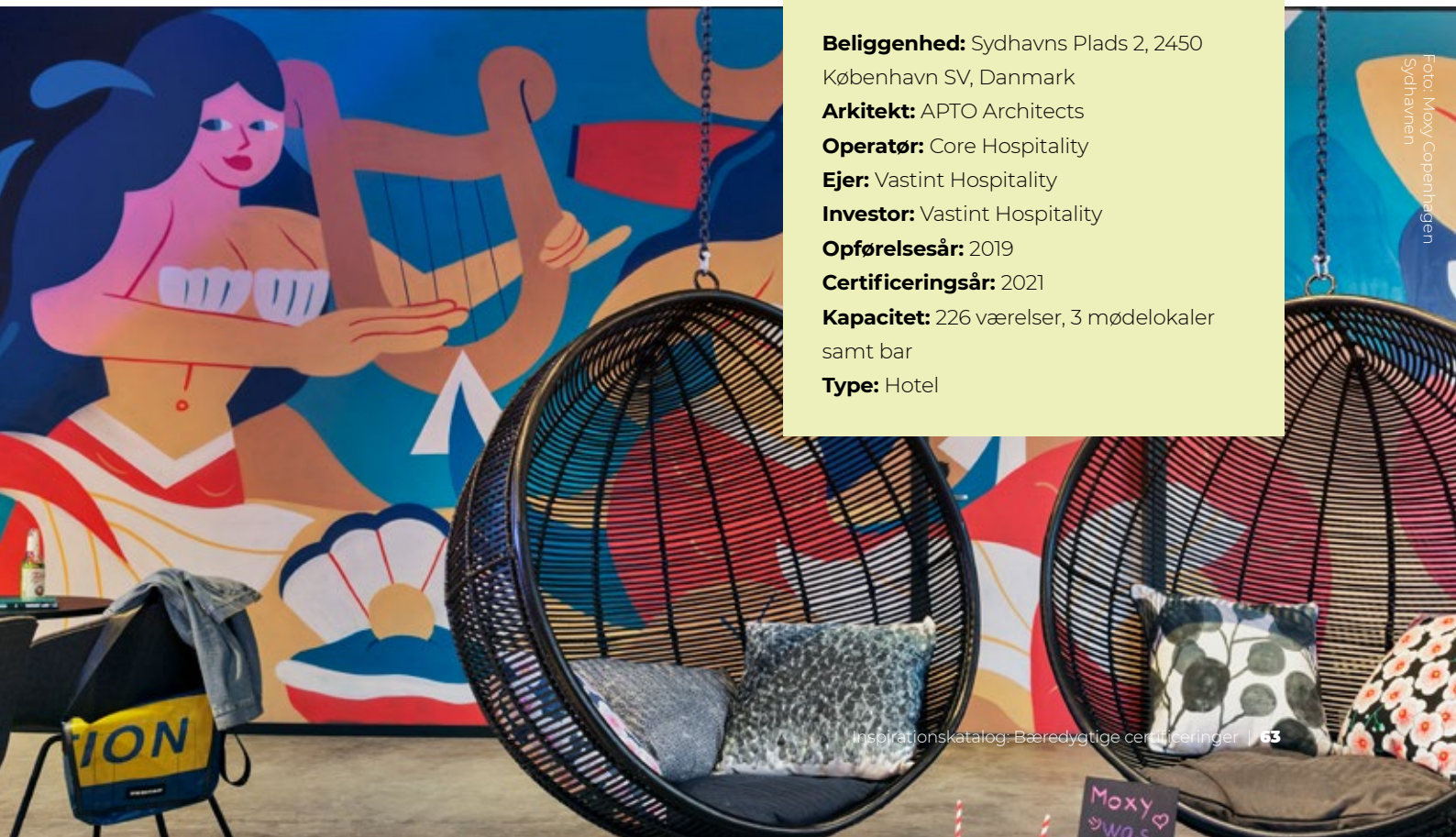
Moxy Copenhagen fremhæver især tre fordele ved certificeringen. For det første oplever hotellet energi- og vandbesparelser og dermed en positiv økonomisk effekt, fordi de lever op til kriterierne i LEED. Dernæst kan hotellet markedsføre sig på sine grønne tiltag og store miljøfokus. Certificeringen er nemlig et bevis på, at hotellet rent faktisk gør en bæredygtig

indsats. Endelig medfører certificeringen mere B2B-salg, da flere virksomheder tilvælger hoteller med bæredygtighedscertificeringer til afholdelse af møder og overnatninger.

Kilde: Kristian Haaber, Brand Manager, Core Hospitality

Stamdata:

Beliggenhed: Sydhavns Plads 2, 2450 København SV, Danmark
Arkitekt: APTO Architects
Operatør: Core Hospitality
Ejer: Vastint Hospitality
Investor: Vastint Hospitality
Opførelsesår: 2019
Certificeringsår: 2021
Kapacitet: 226 værelser, 3 mødelokaler samt bar
Type: Hotel

NH COLLECTION COPENHAGEN – DGNB

HVORFOR VÆLGE EN BÆREDYGTIG CERTIFICERINGSORDNING?

I 2021 blev Ørkenfortet, som ejendommen på Christianshavn i København i mange år har heddet i folkemunde, færdigrenoveret. Den tidligere kontorbygning huser i dag hotellet NH Collection Copenhagen, som er en del af NH Hotel Group. Bygherren ATP Ejendomme valgte at gå efter en DGNB-certificering af bygningen. Certificeringsordningen er bredt anerkendt, særligt i Europa, og en af de mest udbredte certificeringer. Det var samtidig den ordning, som bygherren havde størst kendskab til og mest erfaring med.

ATP Ejendomme, som ejer bygningen, har desuden valgt DGNB-certificeringen, fordi den er holistisk, og for at alle deres ejendomme kan sammenlignes efter de samme internationale parametre som andre steder i verden.

Hotelbygningen er efter renoveringen blevet tildelt certificeringsniveauet Gold. NH Collection Copenhagen er det første større renoveringsprojekt i Danmark, som får tildelt dette certificeringsniveau. DGNB Gold kræver, at projektet som minimum opfylder 65 pct. af de definerede krav.

HVAD KRÆVEDE DET?

Ud over at vægte den sociale, miljømæssige og økonomiske bæredygtighed ligeligt lægger en DGNB-certificering også vægt på eksempelvis processen og området.

For at ombygge hotellet på en så bæredygtig måde som muligt har bygherren for eksempel

bevaret mest muligt af den eksisterende facade og beton. Den bærende konstruktion i en bygning fylder som regel mest i et CO₂-regnskab, og i dette tilfælde er den gamle bygningskerne bevaret. Dette genbrug alene har sparet projektet for 5.000 tons CO₂. Derudover har bygherren brugt certificeret træ – både i bygningen og på byggepladsen; eksempelvis til afskærmning og sikkerhed.

Endelig har bygherren gjort meget ud af at have en så bæredygtig byggeplads som muligt i løbet af den treårige renoveringsperiode. Det kom bl.a. til udtryk ved tæt dialog med naboerne og støj-reducerende initiativer.

HVAD ER GEVINSTEN?

Ældre bygninger har sædvanligvis ikke de parametre, der skal til, for at kunne opnå en DGNB Gold-certificering. Hoteloperatøren og bygherren er på den baggrund ekstra stolte af at have opnået netop det certificeringsniveau, som taler godt ind i både ATP Ejendommens fokus på bæredygtighed og NH Hotel Groups overordnede forretningsstrategi om at blive mere bæredygtig og styrke bæredygtigheden i hotelkæden. Desuden ser ATP Ejendomme stor værdi i det bæredygtige signal, det sender til københavnernes generelt, til naboerne lokalt, til kommunen og ikke mindst til gæsterne. Hotellet oplever, at flere og flere gæster – både private og erhvervskunder - vælger det til, fordi de er miljø- og klimabevidste gæster.

Kilde: Peter Hebin Bruun, Head of ESG, ATP Ejendomme

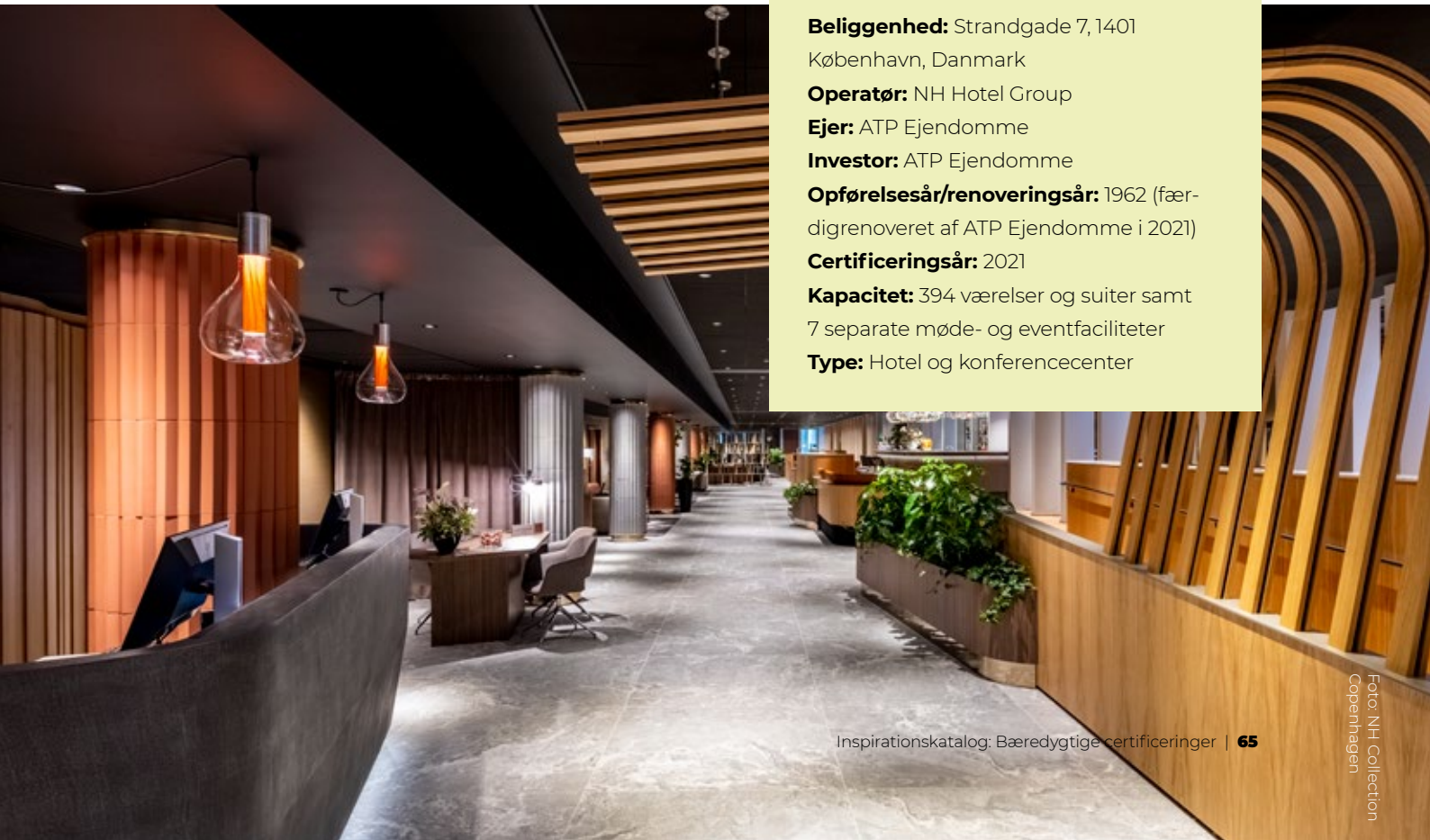

Væsentlige initiativer, der har bidraget til opnåelse af DGNB Gold-certificering

- Hotelbygningen benytter vand fra Københavns Havn som kølemiddel i stedet for traditionelle kølemidler. Bygningen ligger ud til vandet, og under havnen sidder et stort rør, som suger det vand ind, som bruges til køling.
- Bygningen har et levende grønt tag med stenurter, som skaber biodiversitet og giver fugle og insekter et mere venligt miljø. Ved kraftige regnskyl betyder det, at vandet siver langsommere ned i kloaksystemet.
- Bygherren har udarbejdet et katalog med al den kemi, der er brugt i maling, furer, tapet og andre steder. Dette er vigtigt for vedligeholdelsen af bygningen samt for indeklimaet.
- Bygningen har fået en ekstra etage, hvilket skaber flere kvadratmeter for pengene og mere plads til bygningens brugere.
- Den del af bygningen, der ligger ud til gaden, er forsøgt genoplivet gennem redesign. Håbet er at skabe mere socialt liv.
- Al belysning og indeklima i hotelbygningen styres af intelligent teknologi for at spare på el og varme.

Stamdata:

- Beliggenhed:** Strandgade 7, 1401
København, Danmark
- Operatør:** NH Hotel Group
- Ejer:** ATP Ejendomme
- Investor:** ATP Ejendomme
- Opførelsesår/renoveringsår:** 1962 (færdigrenoveret af ATP Ejendomme i 2021)
- Certificeringsår:** 2021
- Kapacitet:** 394 værelser og suiteer samt 7 separate møde- og eventfaciliteter
- Type:** Hotel og konferencecenter

CASES INDEN FOR MERE BÆREDYGTIG DRIFT

STOREBÆLT SINATUR HOTEL & KONFERENCE – GREEN KEY

HVORFOR VÆLGE EN BÆREDYGTIG CERTIFICERINGSORDNING?

Storebælt Sinatur Hotel & Konference er en del af en samlet hotelkæde, der blev CO2-neutral i 2020 og definerede i 2018 et mål om at blive CO2-positiv senest i 2030. Det er vigtigt for hotelkæden at kunne validere og dokumentere sine indsatser inden for bæredygtighed samt at kunne måle sig med en international standard.

Derfor valgte hotelkæden at fokusere på at opnå og opretholde certificeringsordningen Green Key, som har fokus på en række hovedområder inden for bæredygtighed som vand, vask og rengøring, affald, energi og fødevarer. Kæden har foretaget flere forskellige bæredygtige tiltag på deres hoteller – eksempelvis har hotellet i Herning siden 1997 haft sin egen vindmølle, som forsyner hotellet og den nærliggende landsby med strøm.

HVAD KRÆVEDE DET?

Ud over at opfylde de obligatoriske kriterier for Green Key opfylder Storebælt Sinatur Hotel & Konference cirka 70 pct. af de valgfrie point-kriterier, hvoraf 30 pct. skal opfyldes for at få tildelt certificeringen.

Det fynske hotel arbejder kontinuerligt og ambitiøst på at reducere energiforbruget fra hotel-driften. For at kunne kalde sig CO2-positiv ønsker hotellet at producere mere energi, end det forbruger for at opveje CO2-forbruget. I dag bruger Storebælt Sinatur Hotel & Konference udelukken-

de grøn strøm, som de bl.a. får gennem solceller. Det betyder, at hotellet sparer klimaet for 1.100 tons CO2 hvert år. Derudover har hotellet sammen med de øvrige hoteller i kæden reduceret antallet af leverancer fra grossister med 45 pct.

Hotelllets bæredygtighedsstrategi handler dog ikke udelukkende om at gå efter "de lavthængende frugter" som el, vand og varme. Det handler også om at tænke i produktion, råvarer, madspild samt transport af såvel medarbejdere som gæster.

HVAD ER GEVINSTEN?

Storebælt Sinatur Hotel & Konference modtager en del gæster, som alene har valgt hotellet på baggrund af deres bæredygtige profil. Hotellets direktør fortæller, at mange kunder har krav om, at hotellet er certificeret og kan dokumentere, at de arbejder med høje bæredygtighedsstandarder og opfylder strenge krav på området. Den internationale Green Key-certificering giver således hotellet et brand-mæssigt forspring.

Sinatur Hotel & Konference var den første danske hotelkæde, der blev Green Key-certificeret. Kæden er samtidig Nordens første B Corp-certificerede hotelkæde.

Kilde: Claus Nielsen, hoteldirektør, Sinatur Hotel & Konference

Væsentlige initiativer, der har bidraget til opnåelse af Green Key-certificering

- Storebælt Sinatur Hotel & Konference producerer selv en del af de madvarer, de serverer, og har ligesom de fem andre hoteller i hotelkæden egen køkkenhave.
- Hotellet sorterer det affald, der ikke indgår i direkte recirkulering eller genbrugs-systemer, så en så stor andel som muligt kan bruges til produktion af nye produkter. Al emballage, hotellet bruger, kan genanvendes. 69 pct. af hotelkædens affald bliver på nuværende tidspunkt genanvendt.
- Alle produkter, uanset om der er tale om rengøringsmidler, håndklæder og tekstiler, møbler, elektronik, papir og kuglepenn eller produkter til personlig pleje, er miljø-mærkede.
- Alle lyskilder på hotellet er udskiftet til LED.
- Hotellet har indsat spareenheder for at spare på det samlede antal kubikmeter vand, der kommer ud af hotellets haner.
- Alle toiletter har dobbeltskyl.
- Hotellet anvender udelukkende grøn strøm og har eget solcelleanlæg. Maden i restaurantens buffet portionsanrettes for at minimere madspild.

Stamdata:

Beliggenhed: Østerøvej 121, 5800 Nyborg, Danmark

Operatør: Sinatur Hotel & Konference

Ejer: Danmarks Lærerforening (ejer-kreds)

Investor: Danmarks Lærerforening

Opførelsesår/renoveringsår: 2010

Certificeringsår: 2013 (som Hotel Storebælt)

Kapacitet: 115 værelser + 30 møde- og konferencelokaler

Type: Hotel og konferencecenter

Foto: Sinatur Hotel & Konference

MÖVENPICK HOTEL MÜNSTER – GREEN GLOBE

HVORFOR VÆLGE EN BÆREDYGTIG CERTIFICERINGSORDNING?

Allerede i 1990'erne begyndte hotelkæden Mövenpick at tænke i bæredygtighedsinitiativer. I 2012 besluttede Mövenpick Hotel Münster at prioritere dagsordenen med henblik på at opnå en certificering, der dokumenterer hotellets indsats på bæredygtighedsområdet. Hotellet bruger således Green Globe-certificeringen som et værktøj til løbende at forbedre sig for at være konkurrencedygtig på markedet. Det handler om at tilbyde det, som hotellet oplever, at flere og flere gæster efterspørger: strengere bæredygtighedsprincipper og mere dokumentation, der viser, at man lever op til dem.

Valget af Green Globe-certificeringen handler om, at det er en international ordning. På den måde danner certificeringen grundlag for, at hotellet kan sammenligne sig med hoteller globalt. Green Globe er nemlig aktiv i over 1000 virksomheder, fordelt på 80 lande i hele verden. Valget af Green Globe handler også om, at netop den ordning har et holistisk syn på bæredygtighed og har detaljerede krav.

HVAD KRÆVEDE DET?

Green Globe-certificeringen har 44 valgfrie kriterier, hvor minimum 50 pct. af de underliggende indikatorer skal opfyldes. For at opnå certificeringen kræver det kontinuerlig dokumentation, som godkendes af Green Globe. Der kan være tale om fotodokumentation eller i visse tilfælde interviews med medarbejdere.

Mövenpick Hotel Münster bruger særligt mange ressourcer på at dokumentere deres indsatser inden for to indikatorer: bæredygtig ledelse samt klima og miljø.

Det har været altafgørende for hotellet tidligt at oprette et Green Globe Team, som består af medarbejdere fra forskellige afdelinger. De har hver især tilkendegivet deres holdninger og bidraget med input til bæredygtighedsstrategien i forhold til, hvordan strategien og kriterierne skal implementeres, og de evaluerer løbende, hvor hotellet er nået med de forskellige initiativer. De forskellige diskussioner har resulteret i en Green Globe-handlingsplan i form af en årlig rapport, der skal dokumentere hotellets bæredygtighedsinitiativer for året, der gik, samt definere målene for det næste år.

HVAD ER GEVINSTEN?

Green Globe-certificeringen er vigtig for Mövenpick Hotel Münster for at kunne signalere over for omverdenen, at de er bæredygtige. Den giver et bedre afsæt for at tiltrække kunder og flere bookinger. Særligt virksomheder efterspørger hotellets bæredygtigheds-certificering, hvis de skal booke et konference- eller møderum.

Certificeringen giver desuden hotellet mulighed for at sammenligne sig selv og konstant forbedre og udvikle sig på bæredygtighedsområdet, fordi Green Globe's kriterier ændrer sig fra år til år.

Væsentlige initiativer, der har bidraget til opnåelse af Green Globe-certificering

- Der er installeret vandsparende i hotellets brusere og armaturer. Armaturerne er desuden automatiske.
- Hotellet har installeret LED-belysning i hele bygningen. I visse områder aktiveres lys ved bevægelse.
- Hotellet har gjort det muligt at oplade elbiler og elcykler i kælderparkeringen.
- Der anvendes kun certificeret opvaskemiddel i køkkenet.
- For at aktivere elektriciteten på et værelse er det nødvendigt at bruge nøglekortet.
- Smarte toiletter sikrer, at kun tre eller seks liter vand bruges ved skyl.
- Håndklæder og lagner bliver kun udskiftet efter ønske fra gæsterne.
- Begge sider af papiret bliver som standard brugt ved print.

I 2022 opnår Mövenpick Hotel Münster et platinum-medlemskab som følge af 10 års certificering og medlemskab af Green Globe-ordningen.

Kilde: Jasmin Rockstroh, ansvarlig for Mövenpick Hotel Münster's grønne regnskab

Stamdata:

Beliggenhed: Kardinal-von-Galen-Ring
65, 48149 Münster, Tyskland

Operatør: HR Group

Ejer: HR Group

Investor: HR Group

Opførelsesår/renoveringsår: 1982
(renoveret i 1992)

Certificeringsår: 2012

Kapacitet: 224 værelser + 11 møde- og konferencelokaler

Type: Hotel og konferencecenter

Foto: Moevenpick Holding AG

SCANDIC-HOTELLERNE – SVANEMÆRKET

HVORFOR VÆLGE EN BÆREDYGTIG CERTIFICERINGSORDNING?

Inden bæredygtighed for alvor blev et aktuelt begreb i hotelindustrien, havde Scandic-kæden fokus på at ressourcebesparelse. Hotelkæden har siden 1993 forsøgt at gå forrest på området – bl.a. ved at arbejde med "omtanke" som en inkorporeret værdi: omtanke for hinanden, for kloden og for miljøet.

I 1999 begyndte Scandic at få certificeret kædens drift via Svanemærket, der er en af de ældre certificeringsordninger. Valget hang sammen med, at Scandic opfatter denne ordning som verdens strengeste miljøcertificering – både dengang og nu, og fordi certificeringen har en holistisk tilgang. Svanemærket handler ikke kun om økologi og om at passe på skove og miljøet, men også om hvordan ting produceres, og om der bliver affaldssorteret. Scandic-kæden har et rigtig godt samarbejde med Svanemærket og lader sig jævnligt kontrollere for at opretholde hotellernes konstante udvikling inden for forskellige nøgletal på bæredygtighedsområdet.

HVAD KRÆVEDE DET?

Svanemærket har opmærksomhed på at mindske miljøbelastningen i hele livscyklussen og fokuserer herunder på seks bæredygtighedsområder: udbydere, begrænsning af udledninger, indkøb, mad og drikke, transport og procedurer. Scandic-hotellerne fokuserer på alle områder og har i gennemsnit opnået omkring 50 af 76 mulige point.

For at leve op til kravene har Scandic i begyndelsen foretaget en del større investeringer. Hotelkæden har eksempelvis fokuseret meget på at

begrænse udledning af kemikalier. Scandics vaskerileverandør er eksempelvis blevet svanemærket, og hotelkæden foretager al daglig rengøring med miljømærkede produkter. Sidstnævnte er et af Svanemærkets nye kriterier i 2022, som Scandic således allerede opfylder.

Scandic-hotellerne sætter pris på, at Svanemærket som organisation kontrollerer og udfordrer dem samt giver dem sparring, så kæden løbende kan udvikle sig i en endnu mere bæredygtig retning

HVAD ER GEVINSTEN?

Svanemærket er et kvalitetsstempel, der bekræfter, at Scandic-hotellerne har gennemgået et strengt bæredygtighedstjek. Det får kædens hoteller til at stå stærkt i et marked, hvor efterspørgslen på grønne varer og bæredygtighed bliver større. Det krævede i begyndelsen mange større investeringer, men i dag høster hotelkæden frugterne af indsatsen.

Hotelkæden Scandic er repræsenteret med hele fem hoteller i top-10 af Momondo Climate Awards i 2021. Scandic Aarhus City topper listen som Danmarks mest klimavenlige hotel foran en række andre danske hoteller med grønne profiler.

Hoteldirektør Tom Filstrup, som er ansvarlig for Scandic-kædens svanemærkning i Danmark, er overbevist om, at kæden ikke ville have haft den samme succes på børsen, hvis ikke den var kendt for sin grønne profil. Scandic er således meget opmærksom på sin rolle som trendsætter i en branche, hvor kæden i kraft af sin størrelse og høje bæredygtighedskrav er med til at

Væsentlige initiativer, der har bidraget til opnåelse af Svanemærket-certificering (hoteldrift)

- Der er installeret vandsparende på alle værelser for at begrænse den mængde vand, der kommer ud af vandhaner og brusere.
- Scandic har samlet så mange produktleverancer som muligt ved en grossist, så der er så få kørsler og lastbilleverancer som muligt.
- Der er installeret el-ladestander ved stort set alle hoteller for at tilskynde gæsterne til at ankomme i elbiler.
- Alle vaskerier, som hotellerne samarbejder med, skal være svanemærkede.
- Alt kopipapir og alle tryksager skal være svanemærkede.
- Scandic begrænser forbrug af ressourcer i form af energi og vand pr. gæst og tager løbende tiltag for at begrænse det.
- Hotelkæden arbejder aktivt for at minimere madspild ved bl.a. at måle forbruget af mad pr. gæst ved morgenbordet. Hotellerne bruger mindre tallerkener og andre greb til at ændre gæsters adfærd ved morgenbuffeten.
- Scandic har udfaset brugen af engangsartikler ved morgenbuffet og gæsteværelser. Eksempelvis er sæben på hotelværelserne i faste beholdere, som bliver genopfyldt.

trække en hel branche, inklusive underleverandører som vaskerier og rengøringsproducenter, i en mere bæredygtig retning.

Scandic-kæden udnytter dog – efter egen vurdering – ikke svanemærkningen tilstrækkeligt i dag i sin branding og har derfor for nylig truffet beslutning om at have det som indsatsområde fremover.

Kilde: Tom Filstrup, hoteldirektør for Scandic Odense og ansvarlig for Scandic-kædens svanemærkning i Danmark.

Stamdata:

Beliggenhed: Langt de fleste af de i alt 280 Scandic-hoteller ligger i Sverige, Norge, Finland og Danmark, mens der også er enkelte hoteller i Tyskland og Polen.

Operatør: Scandic Hotel A/S

Ejer: Hele kæden er børsnoteret på børsen i Stockholm (Sverige).

Grundlagt: 1963 som Esso Motor Hotel i Sverige (1984 som Scandic)

Certificeringsår: I 1999 blev det første Scandic-hotel svanemærket som følge af bæredygtighedsinitiativer, der blev lanceret i 1993.

Kapacitet: Scandic-kæden råder over 58.000 værelser, fordelt på 280 hoteller i 130 byer.

Type: Hotel og konferencecentre

Foto: Scandic Hotels

STAYOKAY TERSCHELLING – EU ECOLABEL

HVORFOR VÆLGE EN BÆREDYGTIG CERTIFICERINGSORDNING?

I 2008 besluttede Stayokay Terschelling at gå målrettet efter at blive bæredygtighedscertificeret, fordi overnatningsstedet er en del af Stayokay-kæden, der stræber efter at blive Hollands mest bæredygtige hostelkæde. Stayokay Terschelling ønskede at gøre en indsats ud over de nationale miljøreguleringer og valgte derfor at blive certificeret efter EU Ecolabel.

Det specifikke valg af netop den certificeringsordning skyldes, at der var et stort sammenfald mellem certificeringens kriterier og Stayokay's "Well done!"-program, som omfatter en øget bæredygtighedsindsats på fire specifikke områder: energi, vand, affald samt sundhed og velvære.

Overnatningsstedet, der er beliggende på øen Terschelling ved Hollands nordvestlige kyst, ser kriterierne for EU Ecolabel som de strengeste, sammenlignet med andre certificeringer – særligt inden for vedvarende energi. Man ønskede derfor at udfordre sig selv og sin indsats – og at blive endnu bedre til at passe på miljøet.

HVAD KRÆVEDE DET?

EU Ecolabel fokuserer i høj grad på at reducere negativ påvirkning af miljøet, på offentlig sundhed, klima og naturressourcer. For at opnå en certificering skulle hotellet opfylde kriterier inden for de følgende fem bæredygtighedsområder: ledelse, energi, vand, affald og andre (herunder bæredygtige produkter og promotion af bæredygtig transport).

Særligt grøn energi var et fokuspunkt, og Stayokay Terschelling's energiforsyning er derfor nu omlagt til bæredygtige energikilder som vindenergi, naturgas og solceller. Overnatningsstedet har desuden installeret intelligente målere, som automatisk måler og monitorerer energiforbruget. På den måde er det nemt at aflæse, hvis energiforbruget pludselig stiger og hurtigt at få undersøgt, hvad det skyldes.

Gennem reducere af plastik samt sortering af affald har Stayokay Terschelling opfyldt kriterier inden for bæredygtighedsområdet affald. Især har tiltag i reducere af plastik bidraget til, at morgenmadsbuffeten samt driften i dag er plastfri. Hostellet arbejder derudover på at mindske brugen af plastik i køkkenet. I forlængelse af den massive indsats i forhold til plastik gør Stayokay Terschelling på eget initiativ en stor indsats på de nærliggende strande, hvor de hver uge indsamler plastik og andet affald for at holde øens strande rene og forhindre dyr i at indtage plastik. Den indsamlede plastik sorteres for sig selv, så den efterfølgende kan blive genanvendt.

HVAD ER GEVINSTEN?

EU Ecolabel har været med til at styrke Stayokay Terschelling's bæredygtige brand. Det hollandske hostel bruger certificeringen som et kvalitetsstempel, som er med til at promovere overnatningsstedet og dokumentere det store fokus på bæredygtighed. Medarbejderne gør derfor meget ud af at fortælle om deres indsatser, tiltag og ikke mindst om certificeringen. Spørgeskemaer, som er udleveret til gæsterne, viser også tydeligt, at størstedelen af dem valgte Stayokay Terschelling på grund af deres bæredygtigheds-

Væsentlige initiativer, der har bidraget til opnåelse af EU Ecolabel-certificering

- Al energiforsyning kommer fra bæredygtige energikilder – heriblandt vind, naturgas og solceller.
- Der er installeret intelligente målere, som automatisk måler og monitorerer energiforbruget.
- Morgenmaden samt den daglige drift er plastfri.
- Alt affald sorteres, og hostellet har fokus på at reducere madaffald.
- Alle gæster opfordres til at tage korte bade (5 min.) for at spare på vandet.
- Alt trykt materiale er bæredygtighedsmærket.

fokus. Stayokay-kæden oplever generelt, at gæsterne bliver mere og mere bevidste om bæredygtighed i branchen.

Stayokay Terschelling modtog i 2021 plastfri-prisen fra Gaia Green Awards på baggrund af

deres store reduktion i brugen af plastik. Overnattingsstedet arbejder mod at være plastfri i 2025.

Kilder: Albert Wiegman, Hostel Manager, Stayokay Terschelling & Mirijam Kiestra, Sustainability Coordinator, Stayokay.

Stamdata:

Beliggenhed: Het Land 2, 8881 GA West-Terschelling, Holland
Operatør: Stayokay
Ejer: NJHC Beheer
Investor: NJHC Beheer
Opførelsesår/renoveringsår: 1935/2019 (gradvis renovering)
Certificeringsår: 2008
Kapacitet: 35 værelser (150 senge) + 1 konferencerum (til 100 mennesker)
Type: Familiehostel

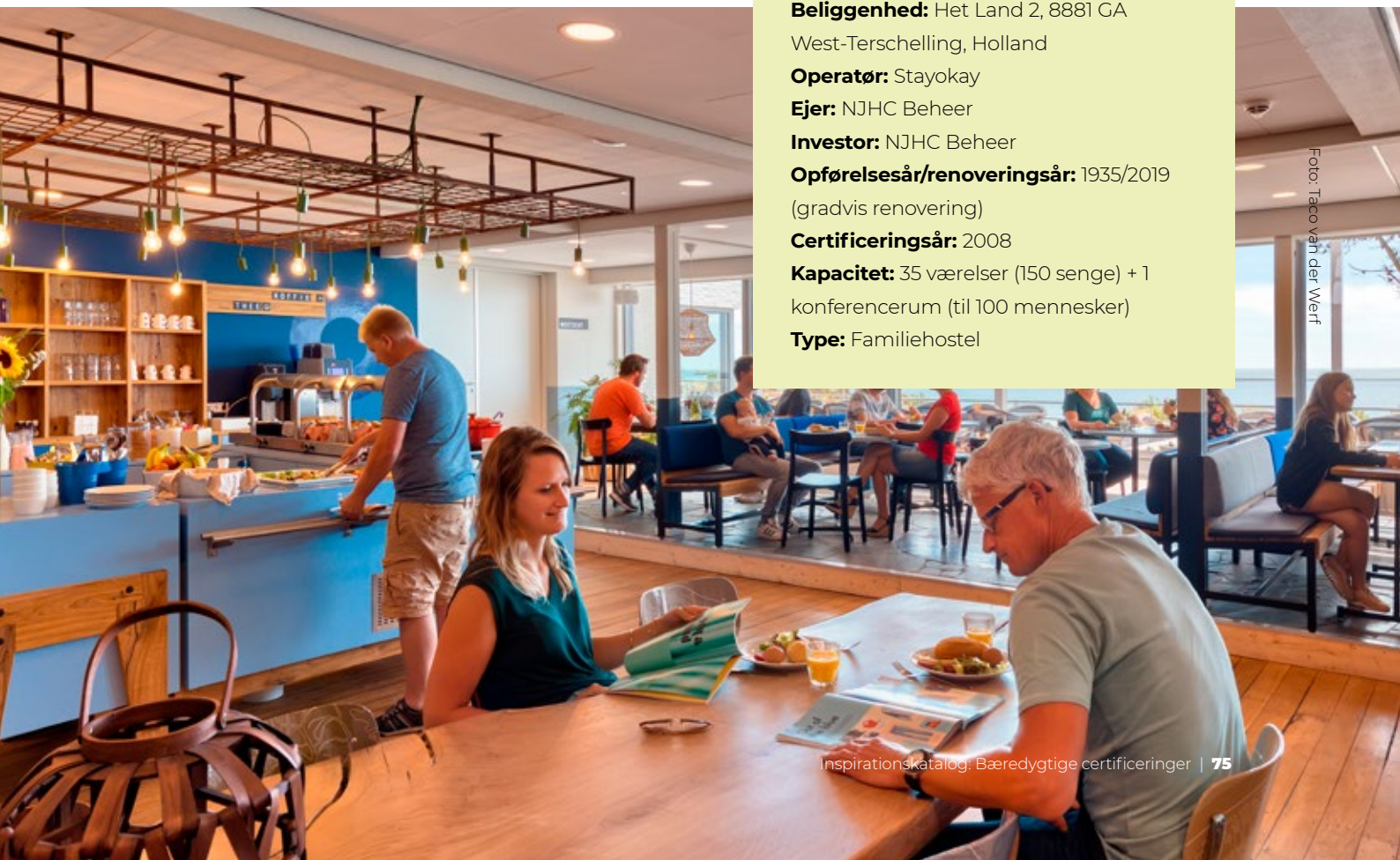

Foto: Taco van der Werf

